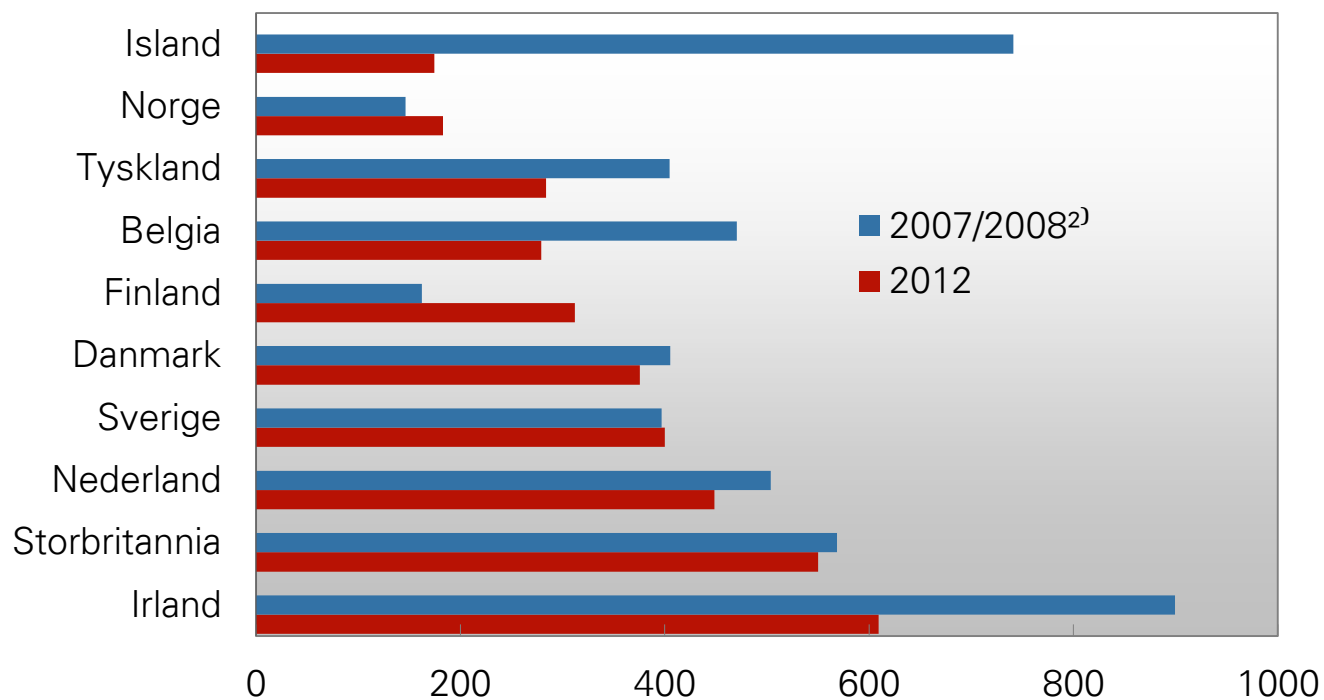


# Finansiell stabilitet 2013

## Figurer

# Kapittel 1

Figur 1.1 Bankenes totalbalanse som andel av BNP.<sup>1)</sup>  
Prosent. 2007/2008 og 2012

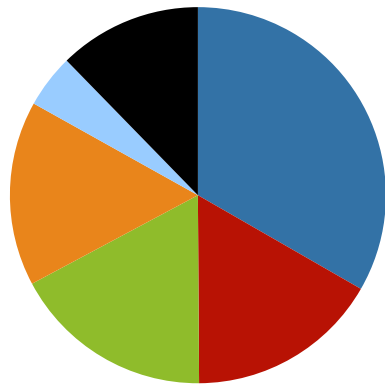


1) Alle nasjonale banker og bankkonsern inklusive datterbanker og filialer i utlandet, samt utenlandskeide datterbanker og filialer. BNP for Norge inkluderer oljesektoren.

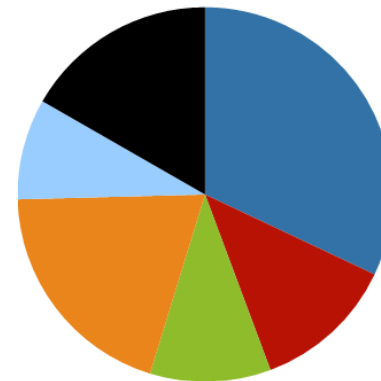
2) Data for Belgia, Finland og Norge er for 2007, mens data for øvrige er for 2008.

Kilder: ESB, Central Bank of Iceland og Norges Bank

Figur 1.2 Markedsandeler utlån i bankmarkedet.  
Prosent. Per utgangen av 2012



Næringsmarkedet



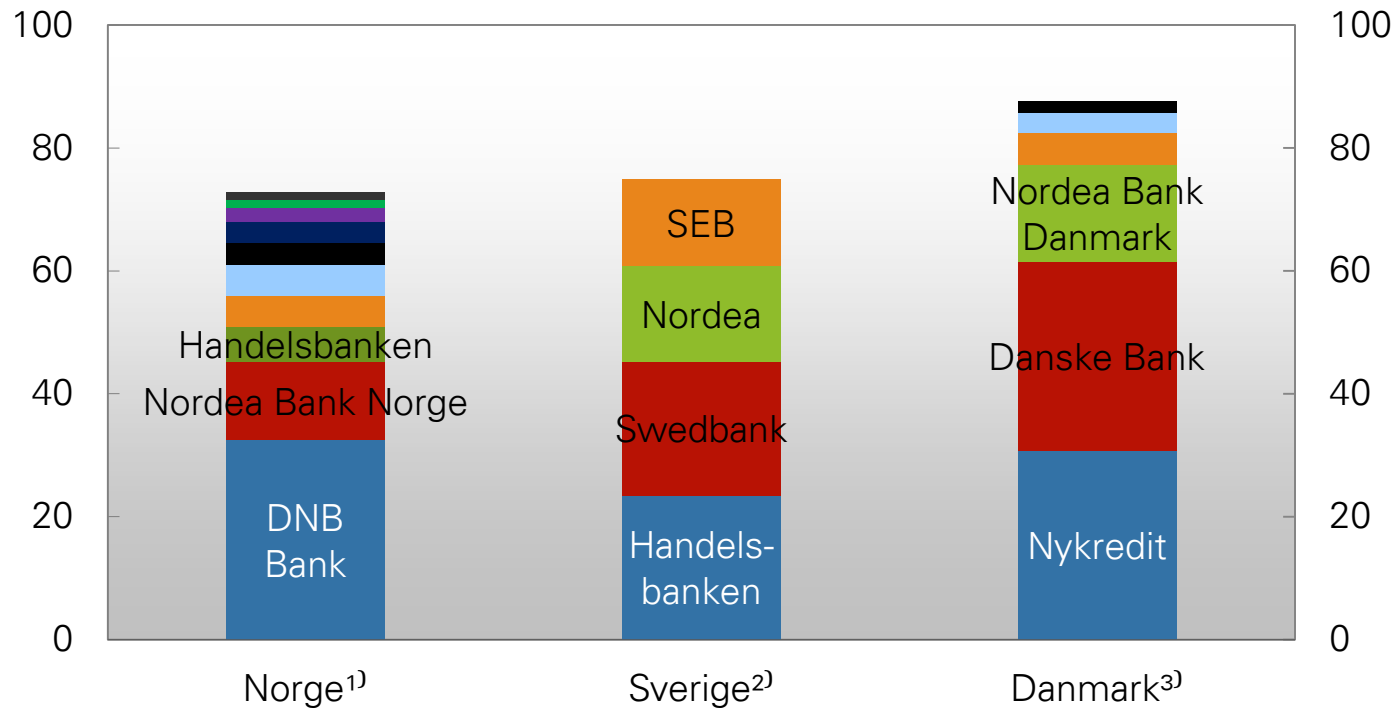
Personmarkedet

- DNB Bank
- Filialer av utenlandske banker i Norge
- Eika Gruppen

- Datterbanker av utenlandske banker i Norge
- SpareBank 1-alliansen
- Øvrige spare- og forretningsbanker

Kilde: Norges Bank

Figur 1.3 Markedsandeler utlån for foreslått systemviktige banker i Skandinavia. Prosent. Ved utgangen av 2012



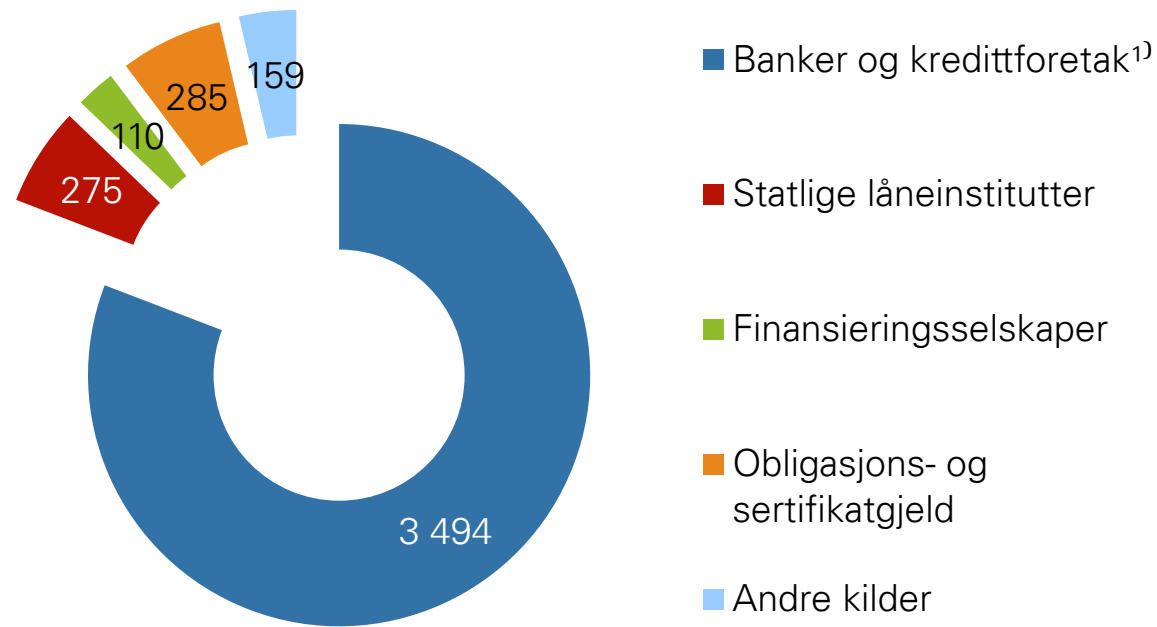
1) Se nærmere informasjon i vedlegg 1.

2) Ved utgangen av 2011.

3) Ved utgangen av juni 2012. Inkluderer repoer.

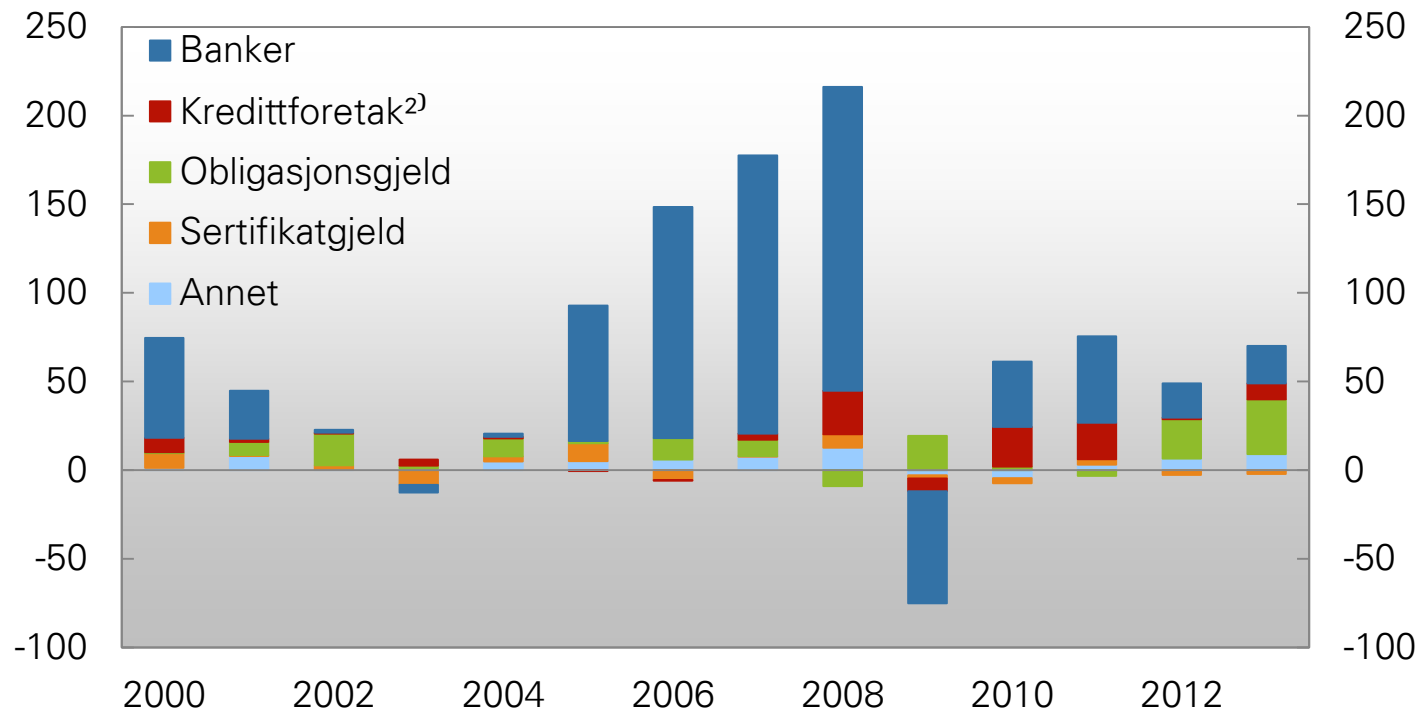
Kilder: Riksbanken, Udvalget om Systemisk Viktige Finansielle Institutter og Norges Bank

Figur 1.4 Brutto innenlandsgjeld til publikum fordelt på kredittkilder.  
Milliarder NOK. Ved utgangen av oktober 2013



1) Alle banker og kredittforetak i Norge inkludert Eksportfinans.  
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 1.5 Endringer i ikke-finansielle foretaks innenlandsgjeld.  
Fordelt på kredittkilder. Milliarder NOK. 2000–2013<sup>1)</sup>

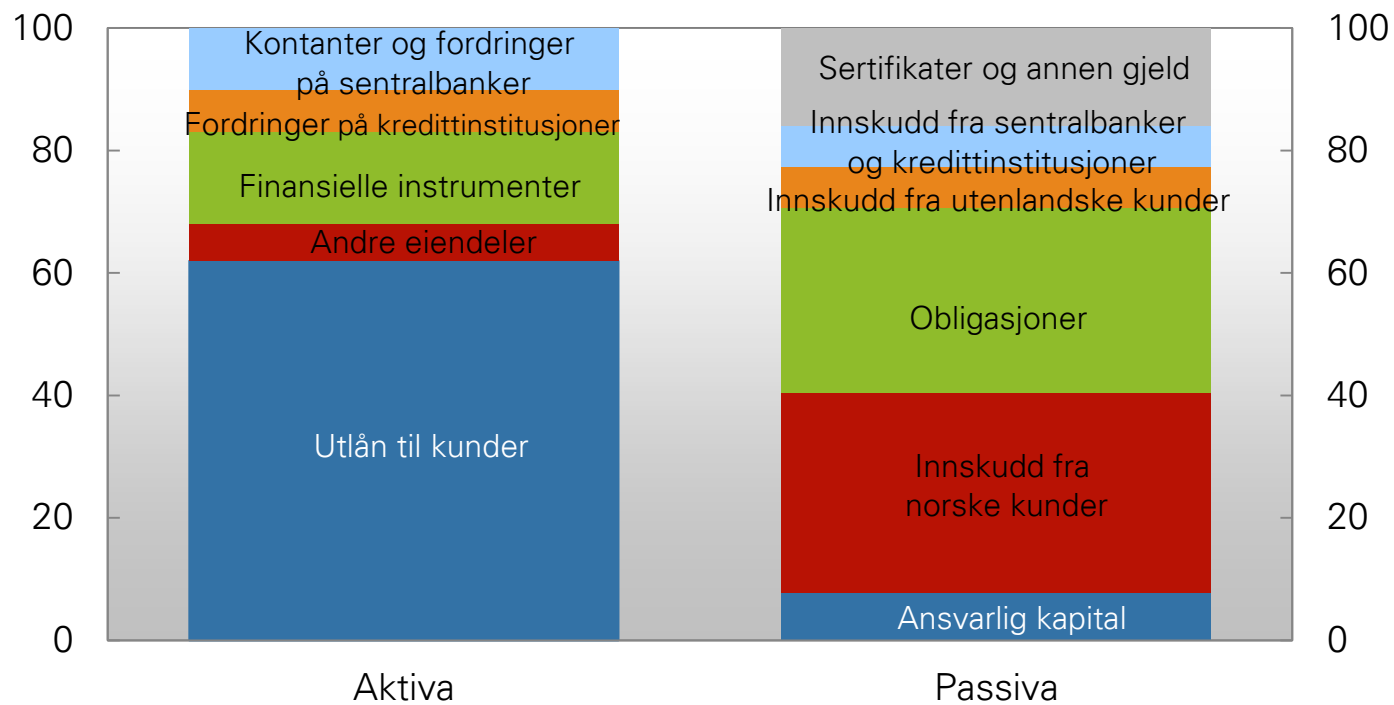


1) Til og med oktober 2013.

2) Kredittforetak, Eksportfinans og Eksportkreditt.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.6 Aktiva og passiva. Norskeide banker og OMF-kredittforetak.<sup>1)</sup>  
 Prosent. Per 3. kv. 2013

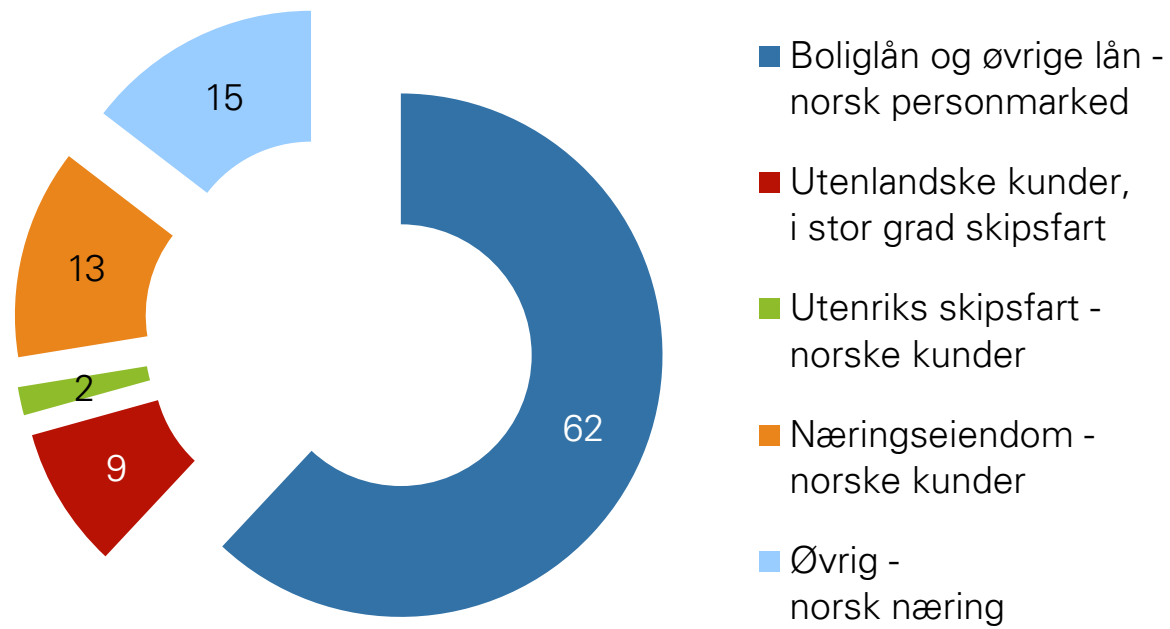


1) Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.

Kilde: Norges Bank



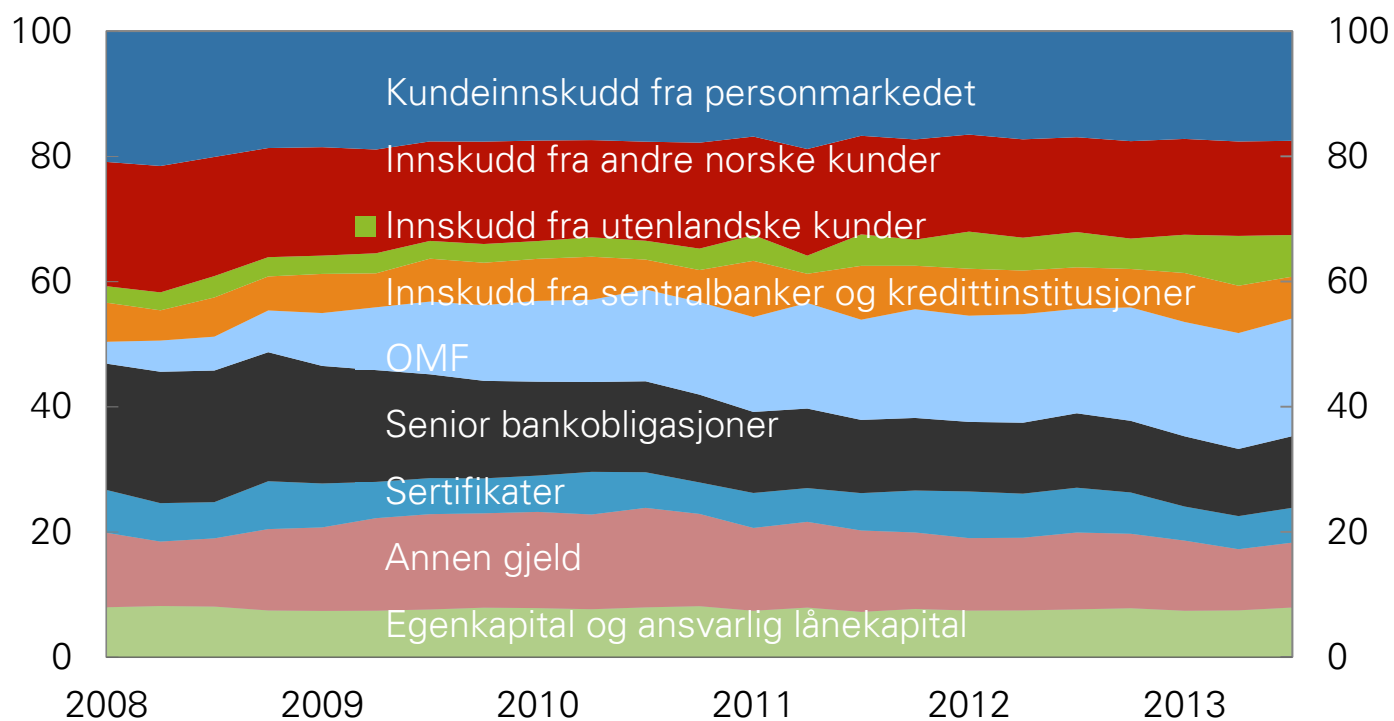
Figur 1.7 Utlån fra norskeide banker og OMF-kredittforetak til person- og næringsmarkedet. Prosent. Per 3. kv. 2013



Kilde: Norges Bank

# Kapittel 2

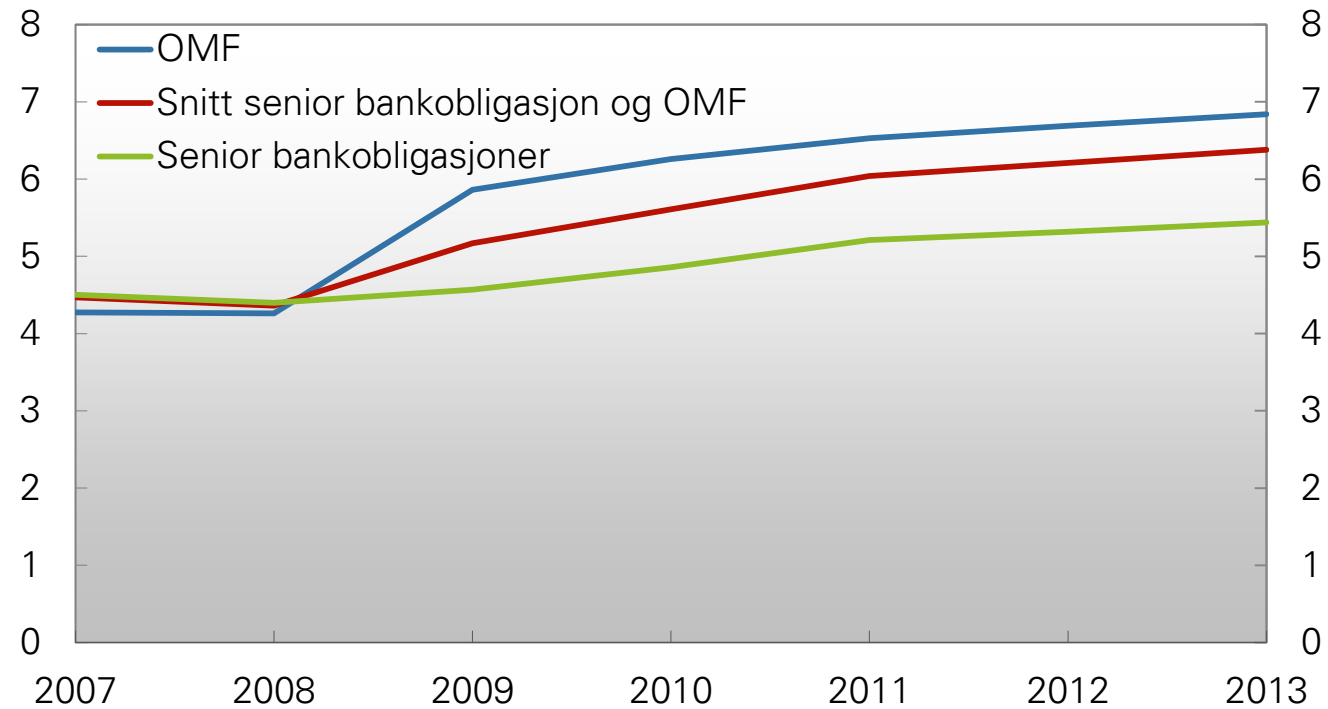
Figur 2.1 Finansieringsstruktur. Norske banker og OMF-kredittforetak.<sup>1)</sup>  
 Prosent. 1. kv. 2008 – 3. kv. 2013



1) Summen av alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.

Kilde: Norges Bank

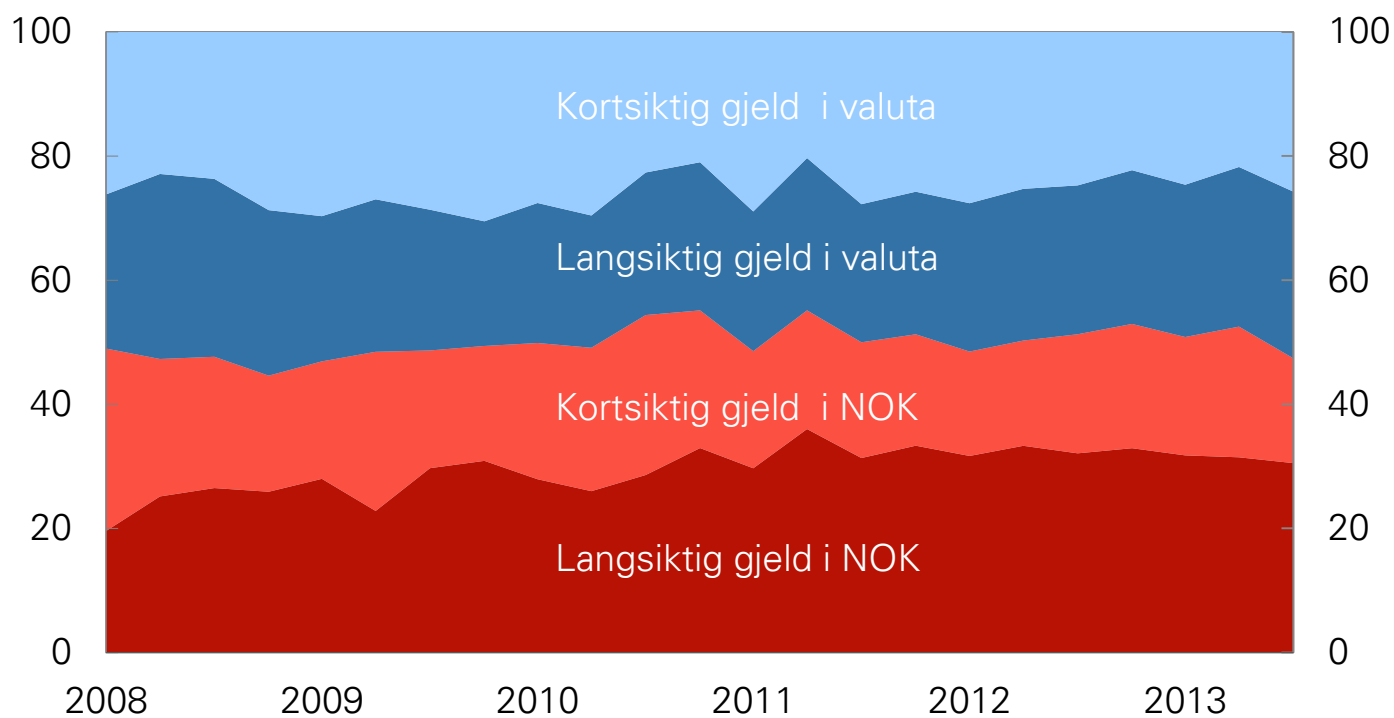
Figur 2.2 Gjennomsnittlig løpetid på utestående obligasjonslån. Banker og kredittforetak. Gjennomsnittlig antall år. 2007–2013<sup>1)</sup>



1) Til og med oktober 2013.

Kilder: Stamdata og Bloomberg

Figur 2.3 Gjeld<sup>1)</sup> fordelt på valuta og løpetid.  
Norskeide banker og OMF-kredittforetak.<sup>2)</sup> Prosent. 1. kv. 2008 – 3. kv. 2013

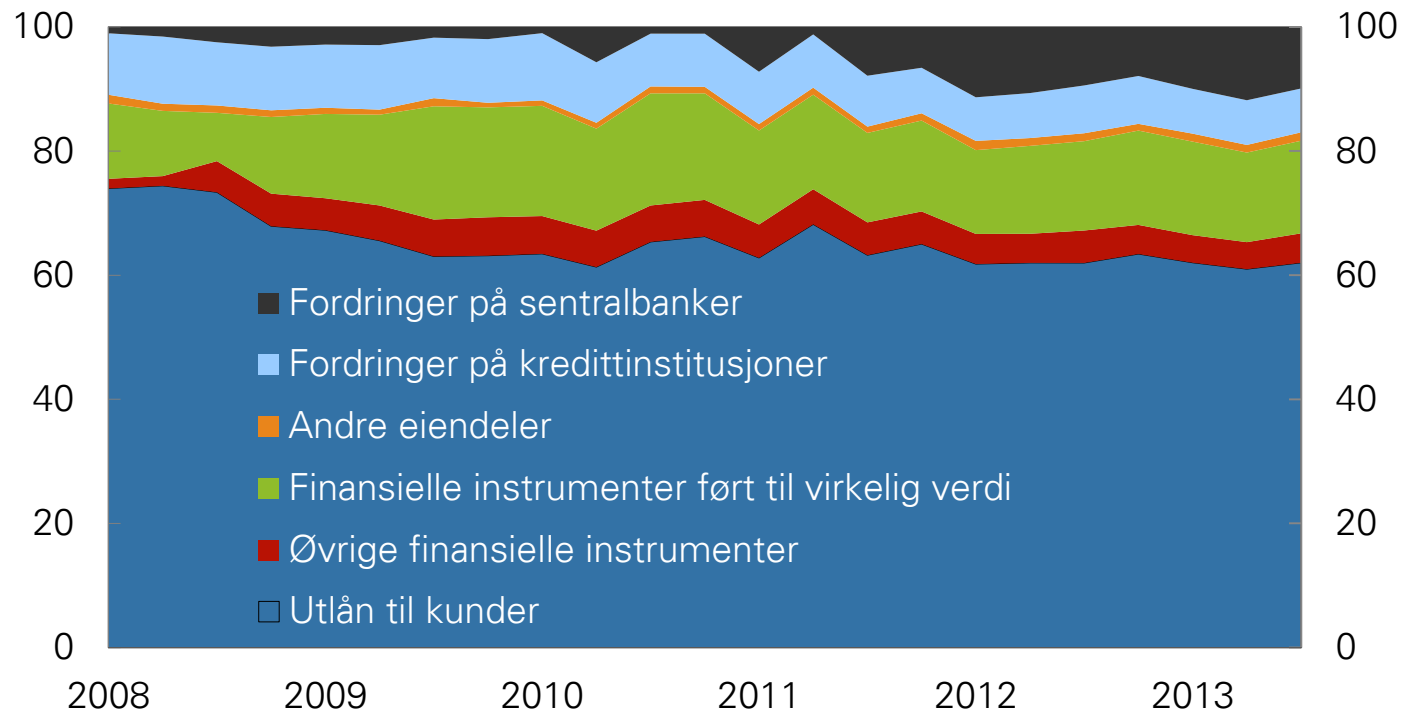


1) Uten kundeinnskudd, gjeld i forbindelse med bytteordning og F-lån. Kortsiktig gjeld har under 1 år gjenværende løpetid.

2) Med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.

Kilde: Norges Bank

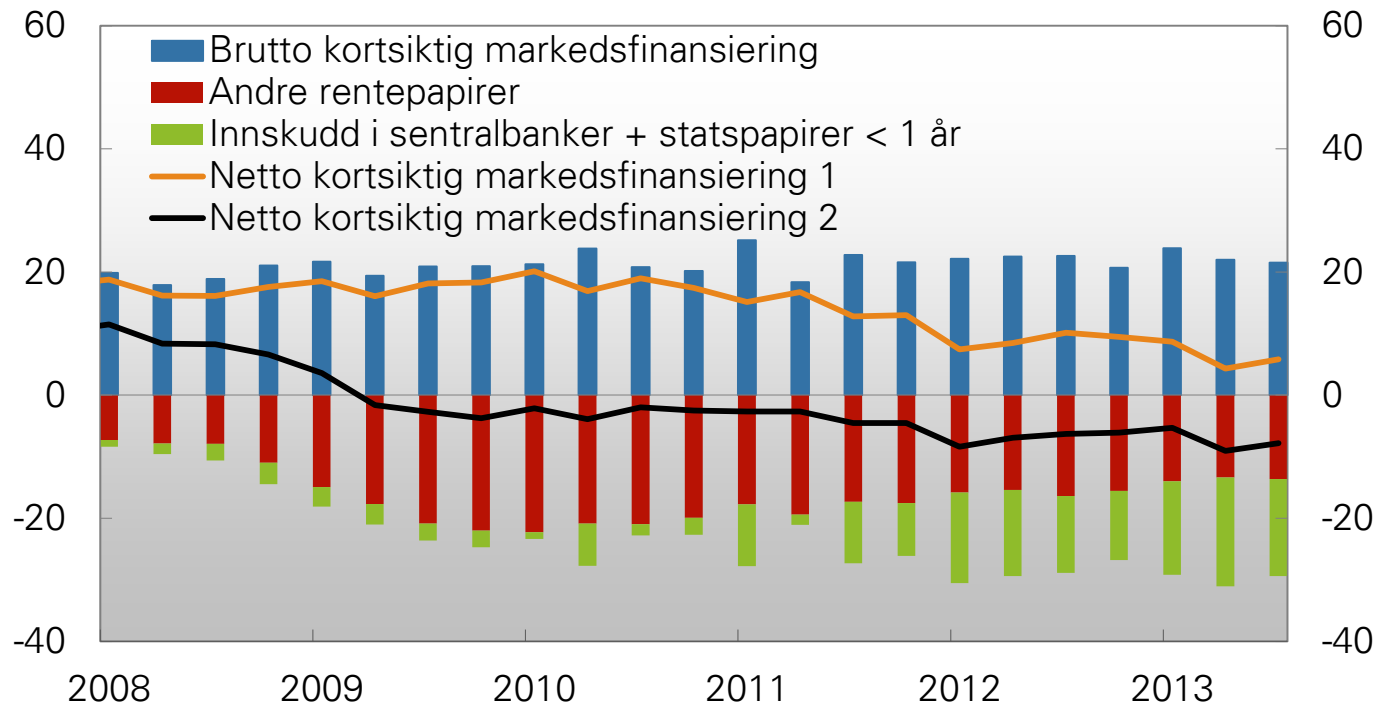
Figur 2.4 Eiendeler i norskeide banker og OMF-kredittforetak.<sup>1)</sup>  
Prosent. 1. kv. 2008 – 3. kv. 2013



1) Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.

Kilde: Norges Bank

Figur 2.5 Norskeide bankers<sup>1)</sup> brutto og netto<sup>2)</sup> kortsiktige markedsfinansiering. Prosent av totale eiendeler. 1. kv. 2008 – 3. kv. 2013

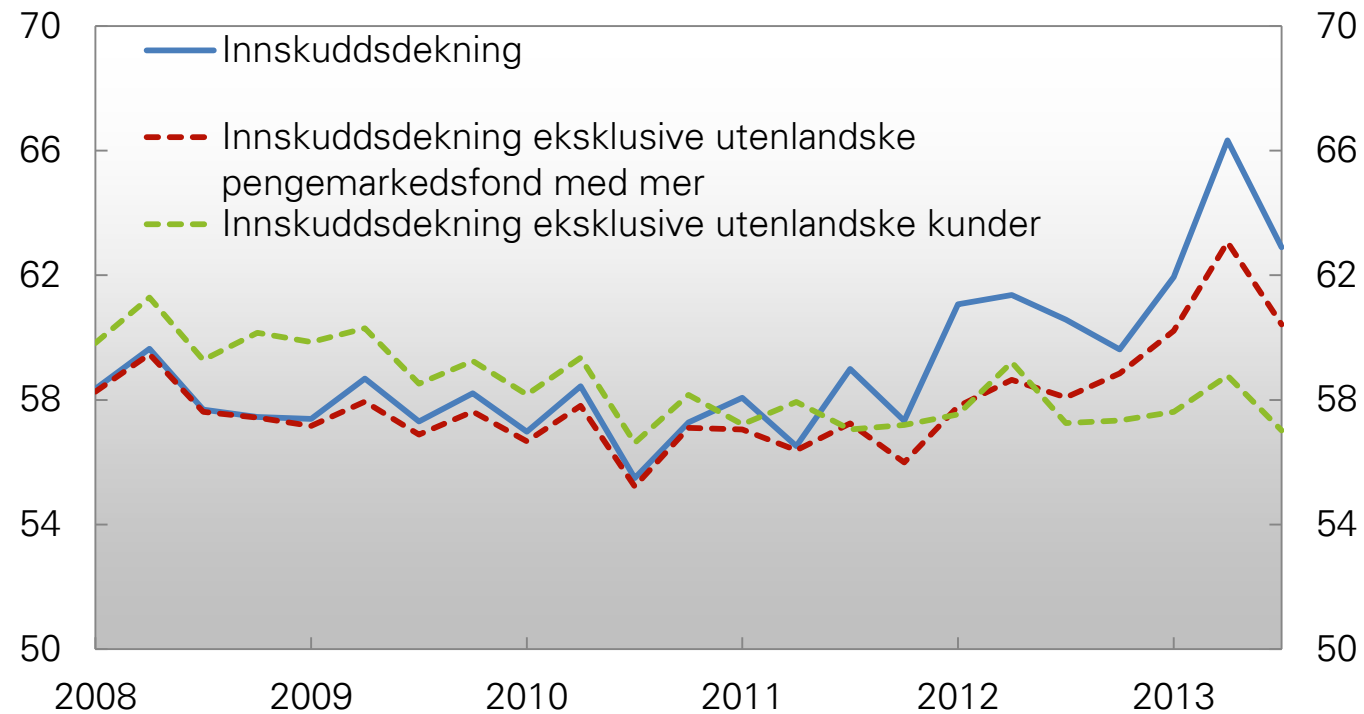


1) Summen av alle banker med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.

2) I netto 1 er innskudd i sentralbanker og statspapirer som forfaller innen ett år, trukket fra. I netto 2 er også andre rentepapirer trukket fra.

Kilde: Norges Bank

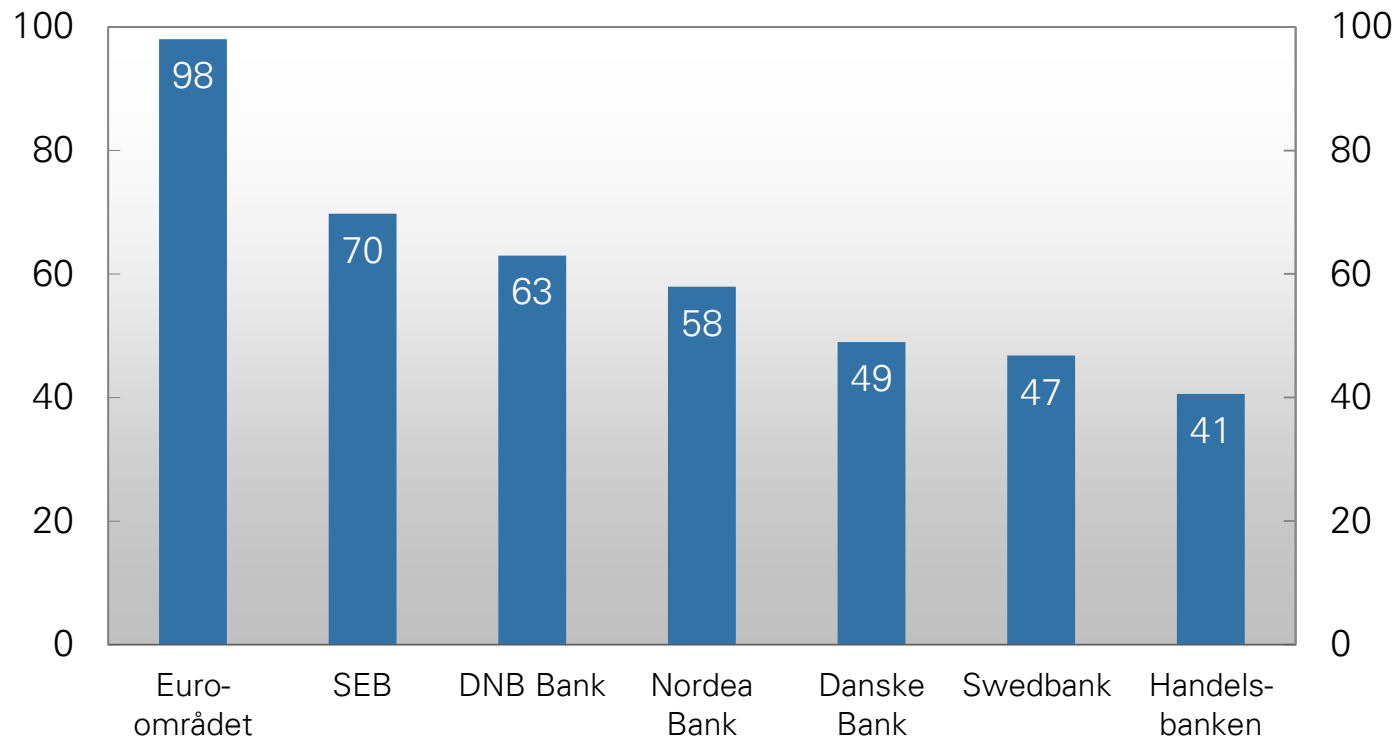
Figur 2.6 Innskuddsdekning.<sup>1)</sup> Prosent. 1. kv. 2008 – 3. kv. 2013



1) Innskuddsdekning er innskudd fra kunder i prosent av utlån til kunder. Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker i Norge.  
Kilde: Norges Bank

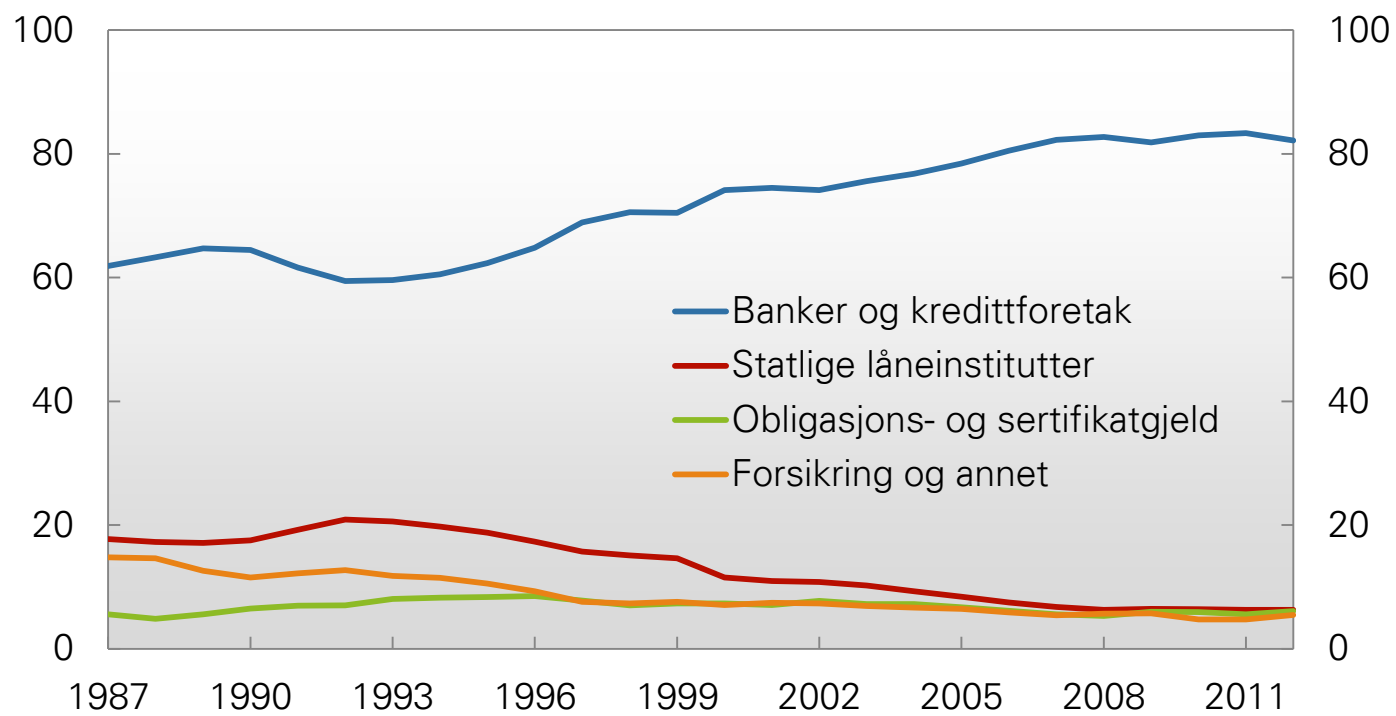


Figur 2.7 Innskuddsdekning<sup>1)</sup> i euroområdet og store skandinaviske bankkonsern. Prosent. 2012



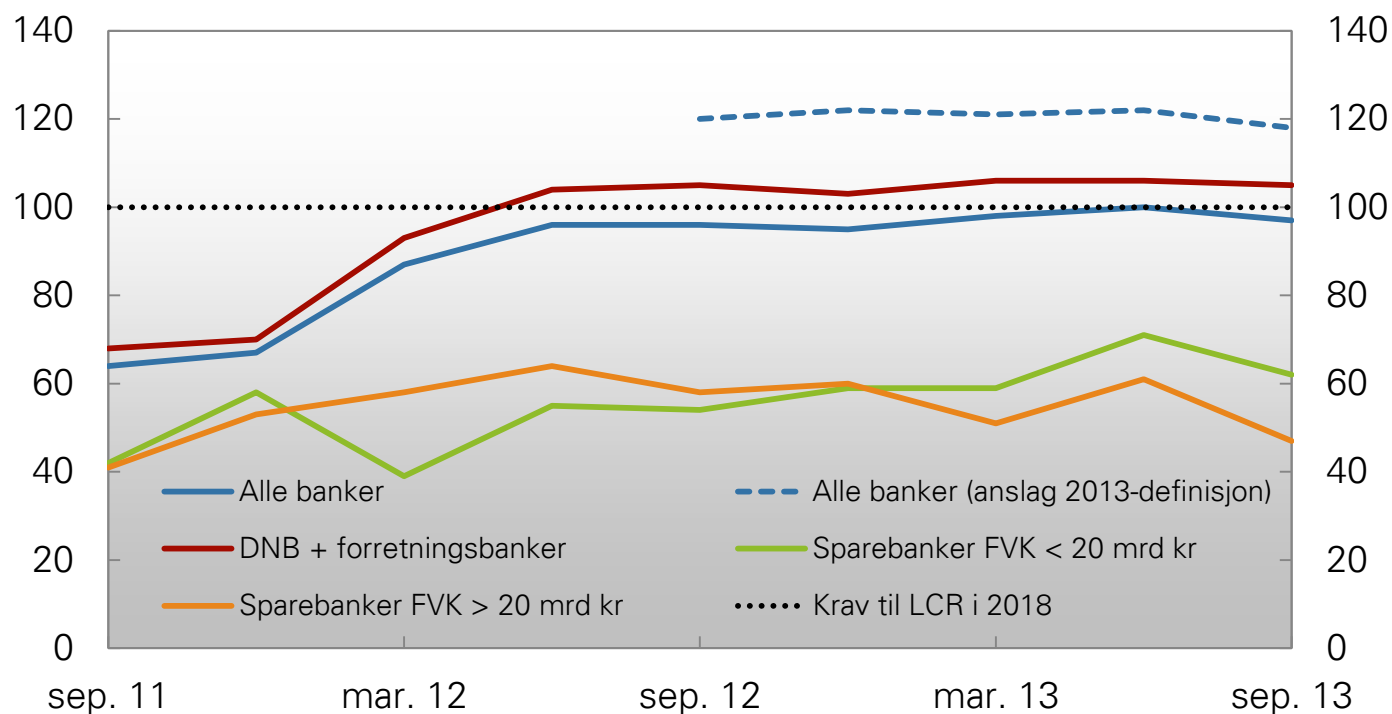
1) Innskuddsdekning er innskudd fra kunder i prosent av utlån til kunder.  
Kilder: SNL Financial og den europeiske sentralbanken (ESB)

Figur 2.8 Brutto innenlandsgjeld til publikum fordelt på kredittkilder<sup>1)</sup>.  
Prosent. 1987–2012



1) Fra 1. januar 2012 sektorgrupperingen endret. Dette medfører brudd i statistikken.  
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 2.9 Bankenes<sup>1)</sup> likvide eiendeler i prosent av krav til likvide eiendeler (LCR).<sup>2)</sup> Konserntall. Vektet gjennomsnitt for gruppen. Per utgangen av kvartalet. 3. kv. 2011 – 3. kv. 2013

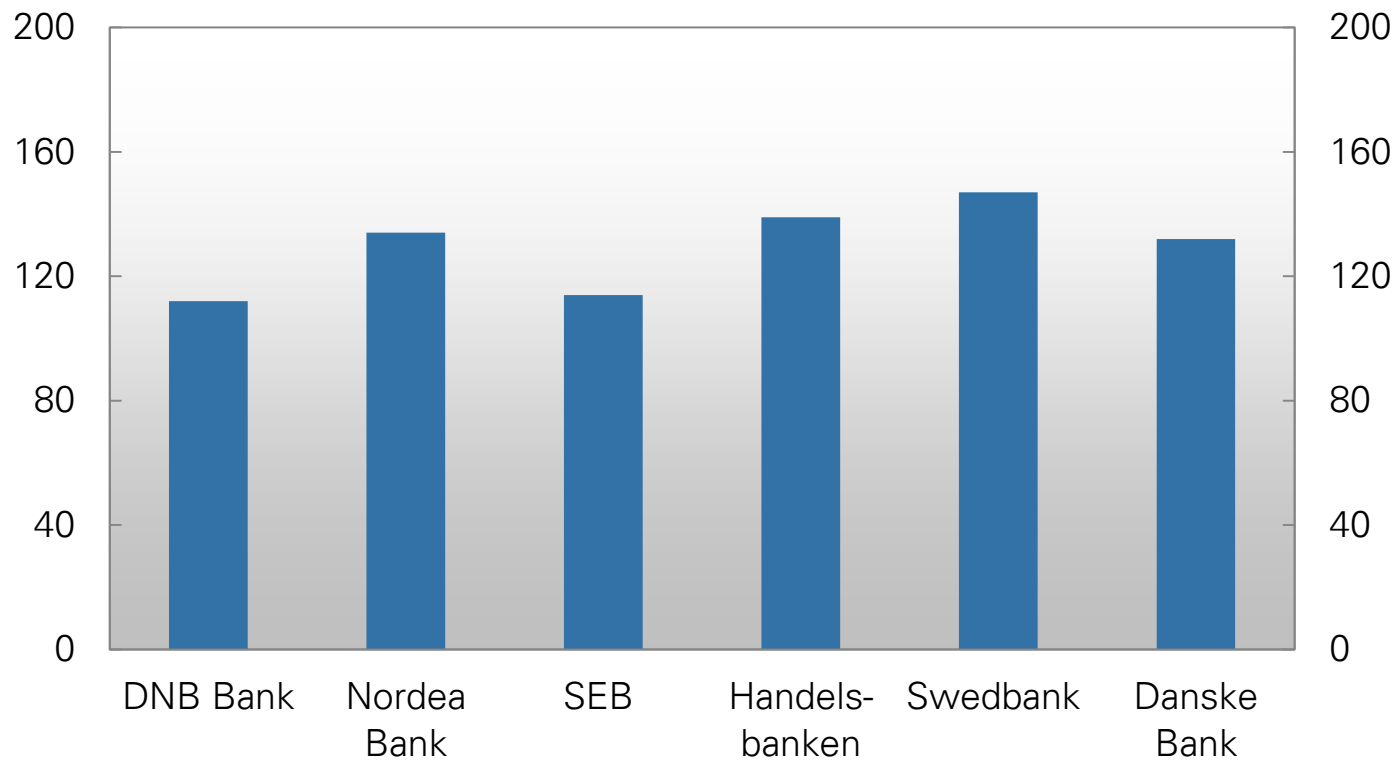


1) Alle banker med unntak av filialer av utenlandske banker i Norge.

2) Beregningene bygger på anbefalingene som Baselkomitéen publiserte i 2010. Den stiplede linjen indikerer anslått nivå med de foreslåtte lettelsene Baselkomitéen publiserte i 2013.

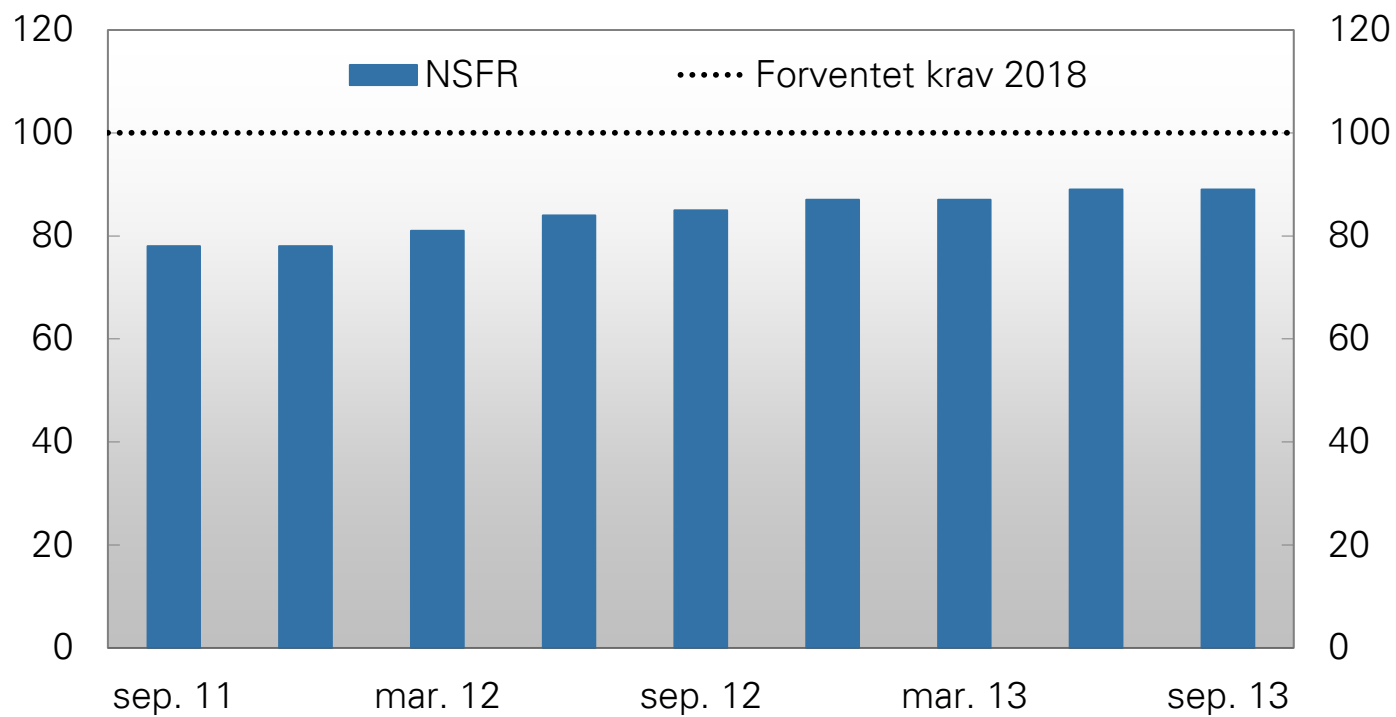
Kilder: Finanstilsynet og Norges Bank

Figur 2.10 Likvide eiendeler i prosent av krav til likvide eiendeler (LCR) i store skandinaviske bankkonsern.<sup>1)</sup> Prosent. Per utgangen av 3. kv. 2013



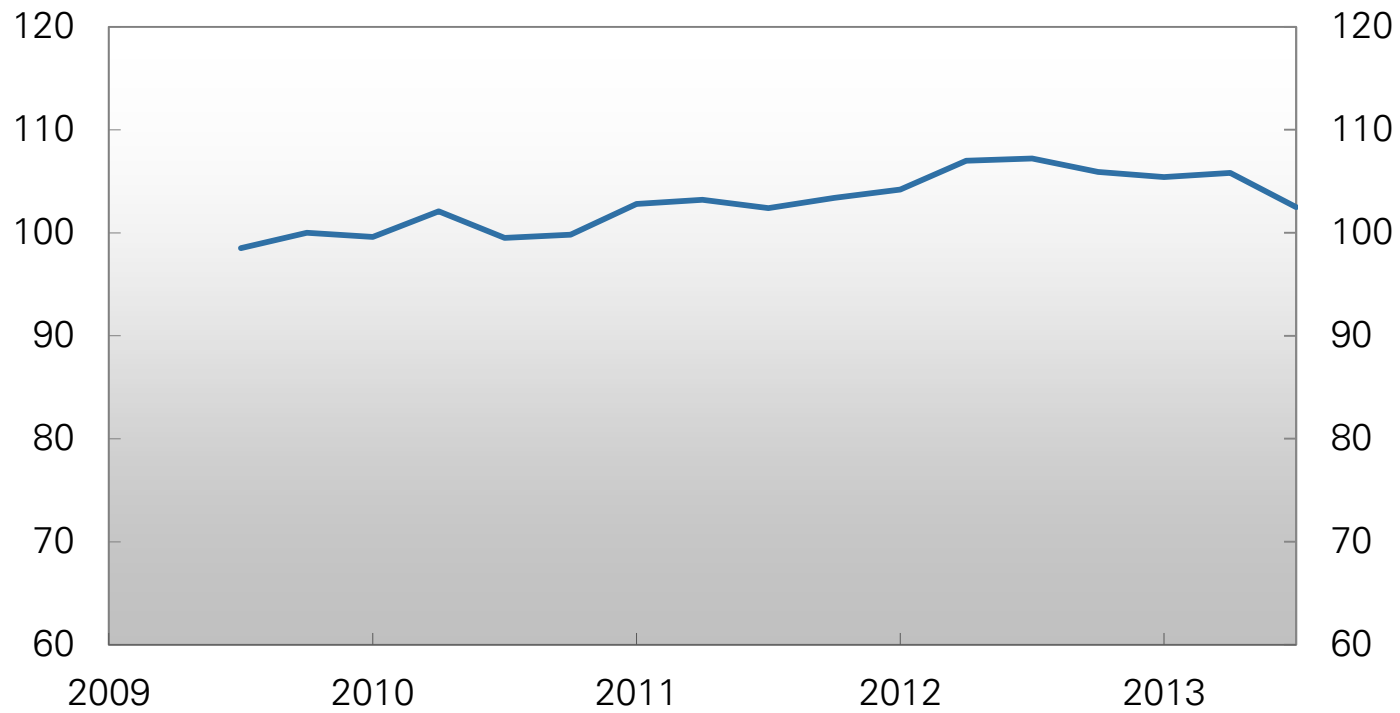
1) Beregningene for norske og svenske banker bygger på anbefalingene som Basel-komiteén publiserte i 2010. Det kan være forskjeller i definisjonene mellom de ulike bankene.  
Kilde: SNL Financial

Figur 2.11 Bankenes<sup>1)</sup> stabile finansiering i prosent av krav til stabil finansiering (NSFR). Konserntall. Per utgangen av kvartalet. 3. kv. 2011 – 3. kv. 2013



1) Utvalget består av 17 banker i Norge, i hovedsak de største.  
Kilder: Finanstilsynet og Norges Bank

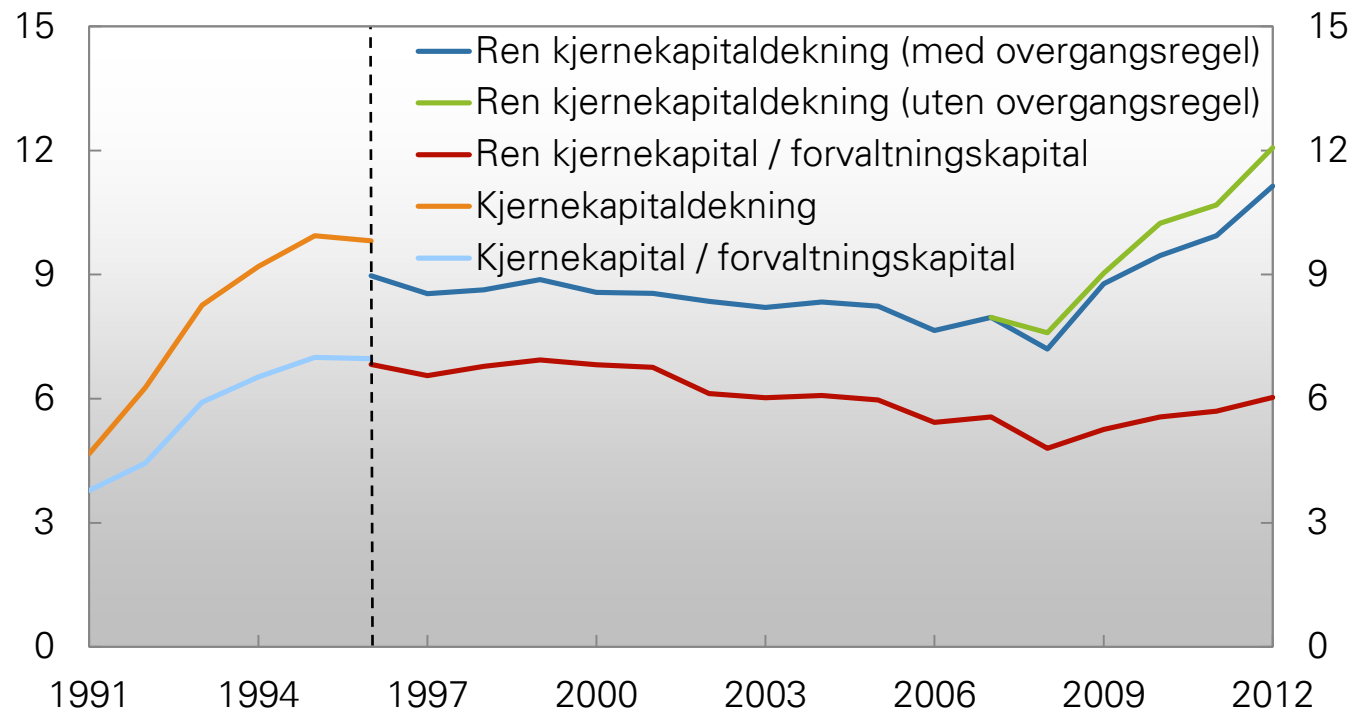
Figur 2.12 Finansiering med løpetid over ett år som andel av illikvide eiendeler.<sup>1)</sup>  
Prosent. 3. kv. 2009 – 3. kv. 2013



1) Finanstilsynets Likviditetsindikator 1. Referansegruppen består av 13 store og mellomstore norske banker.

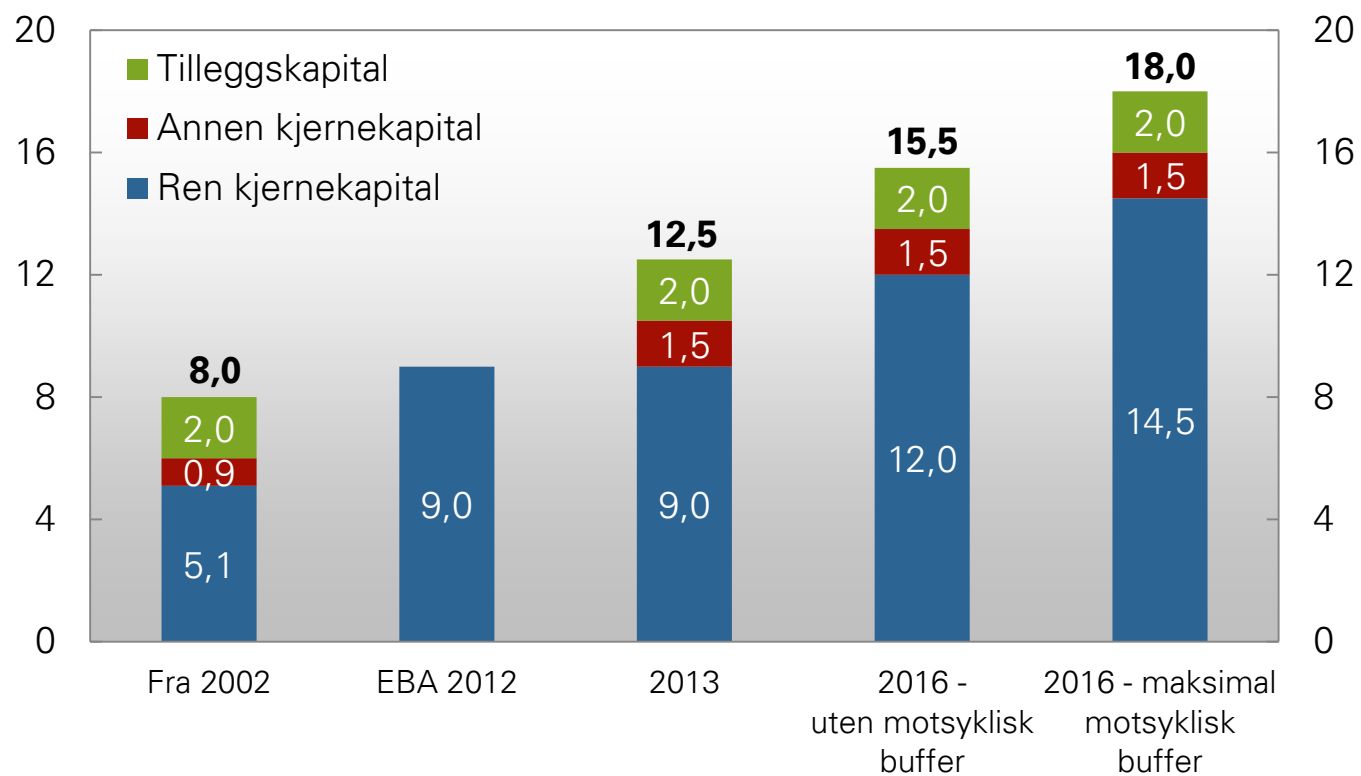
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.13 Ren kjernekapitaldekning og ren kjernekapital som andel av forvaltningskapital.<sup>1)</sup> Prosent. 1991–2012



1) Alle norske bankkonsern og banker fra og med 1996. Brudd i serien i 1996. Kjernekapitaldekning og kjernekapital som andel av forvaltningskapital for norske banker i perioden 1991–1996. Kilder: Finanstilsynet og Norges Bank

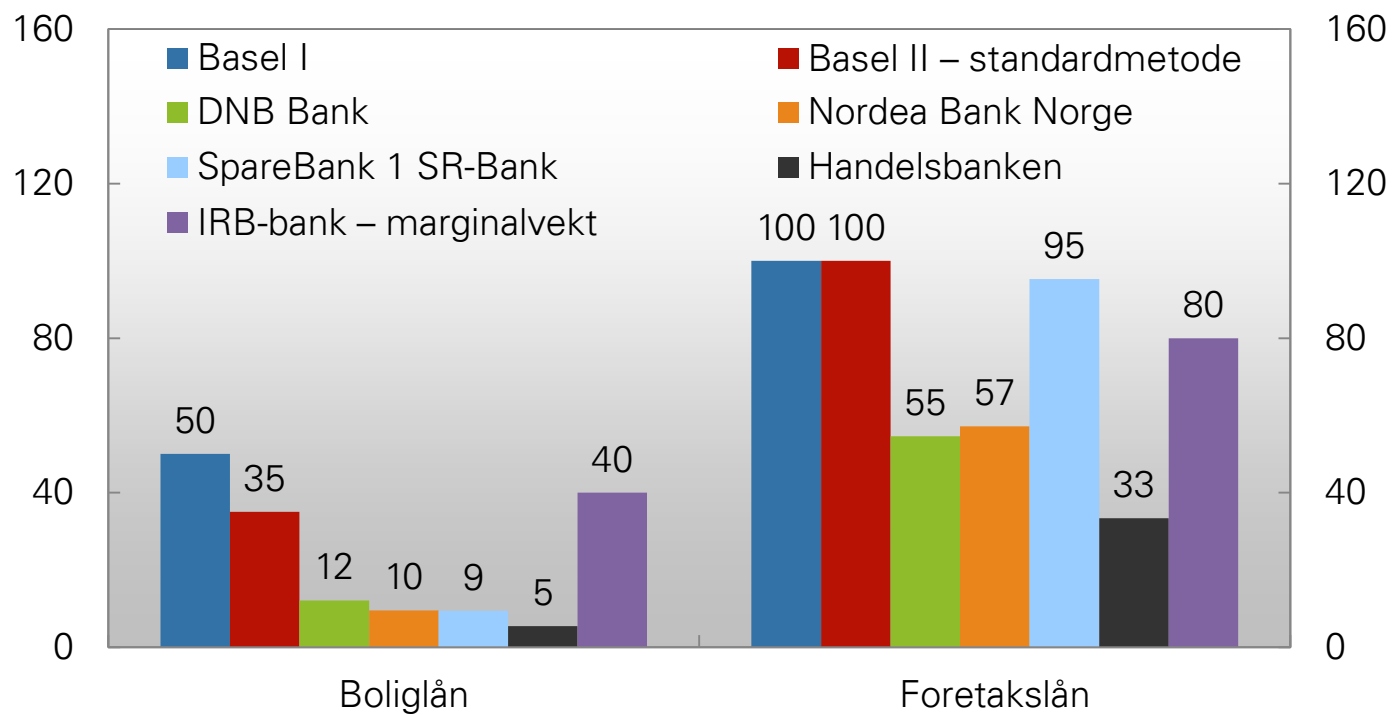
Figur 2.14 Minstekrav til kapitaldekning i Norge. Oppdeling av minstekravet i kvoter.<sup>1)</sup> Prosent av beregningsgrunnlag. 2002–2016



1) Kvoten for ren kjernekapital i 2016 inkluderer buffer for systemviktige banker.  
Kilder: Norges Bank, Finanstilsynet og Finansdepartementet

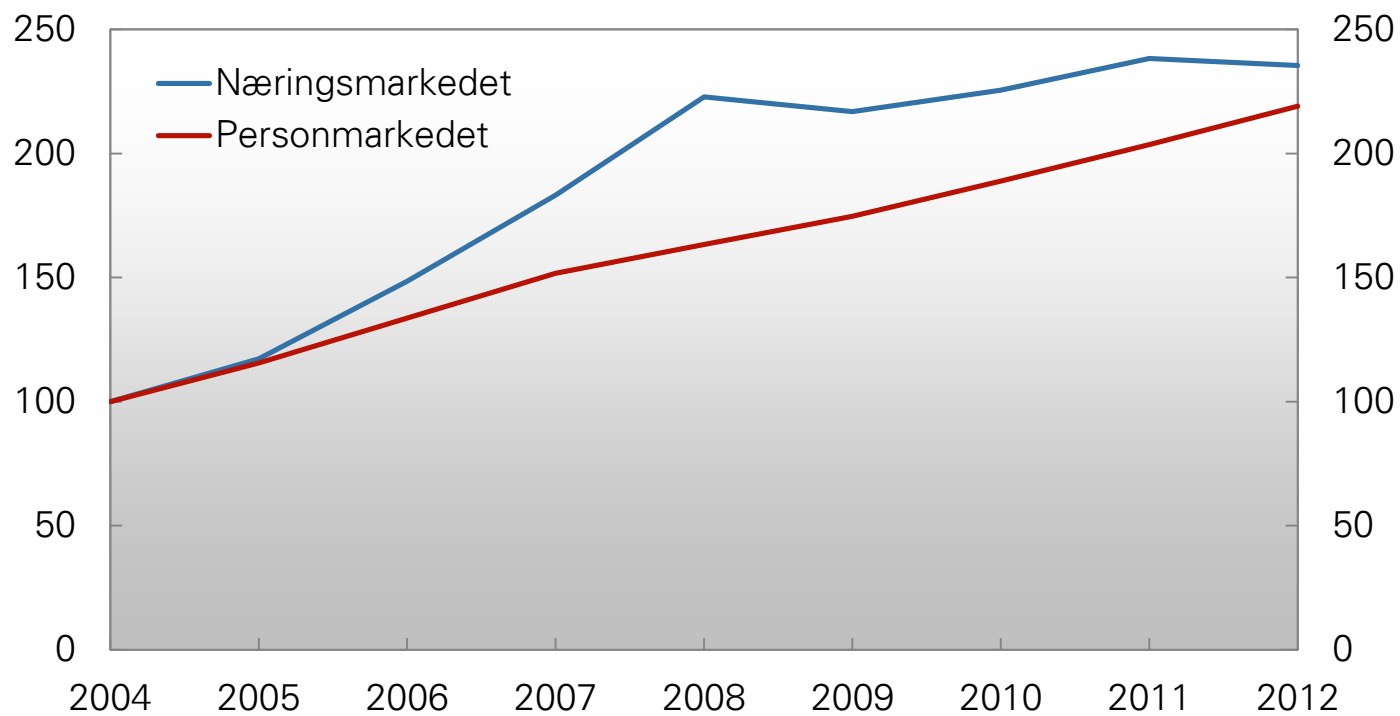


Figur 2.15 Risikovekter for bolig- og foretakslån ved Basel I, standardmetoden ved Basel II, utvalgte IRB-bankers ved Basel II<sup>1)</sup> og marginalvekt for IRB-bankers bundet av overgangsregelen. Prosent



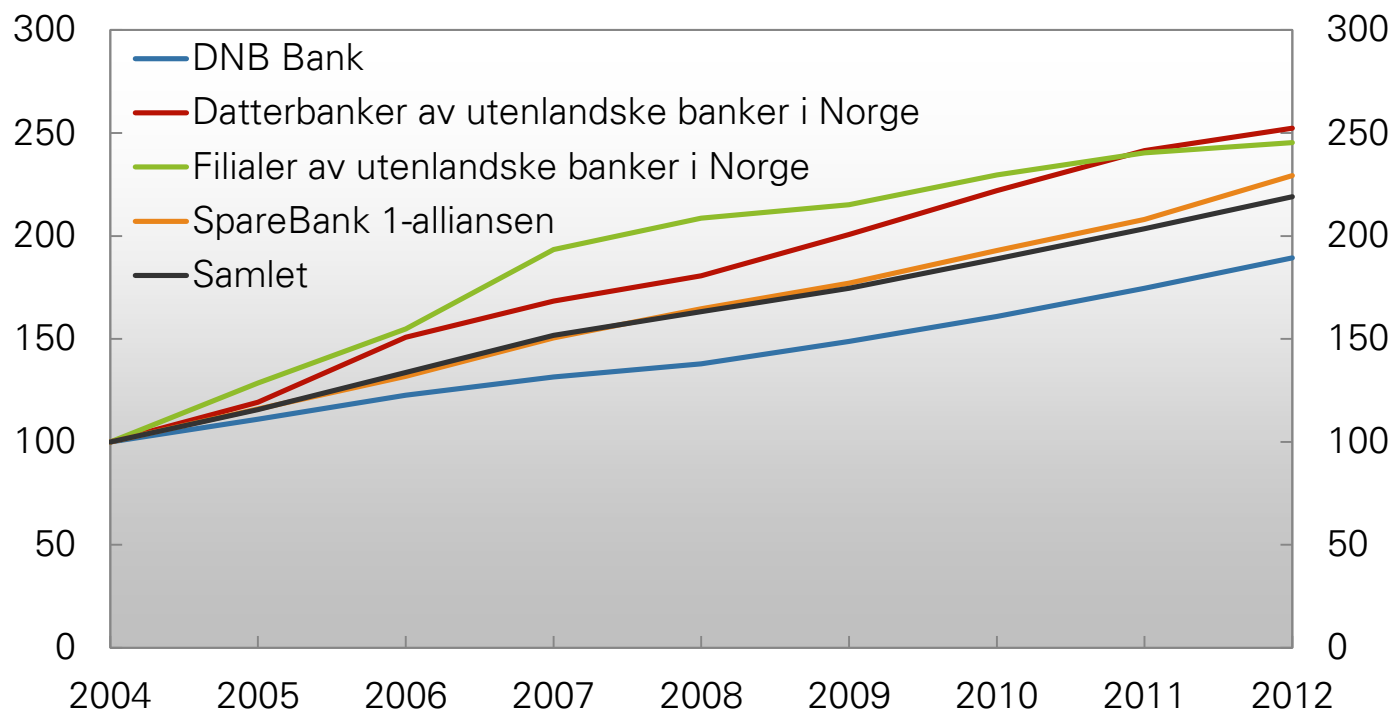
1) Gjennomsnittlig IRB-vekt for utlånstypen ved utgangen av 2012.  
Kilder: Bankenes Pilar 3-rapporter for 2012 og Norges Bank

Figur 2.16 Samlet utlånsvolum til person- og næringsmarkedet fra alle banker og OMF-kredittforetak i Norge. Indeksert, 2004 = 100. 2004–2012



Kilde: Norges Bank

Figur 2.17 Utlånsvolum til personmarkedet samlet<sup>1)</sup> og for utvalgte bankgrupperinger.<sup>2)</sup> Indeksert, 2004 = 100. 2004–2012

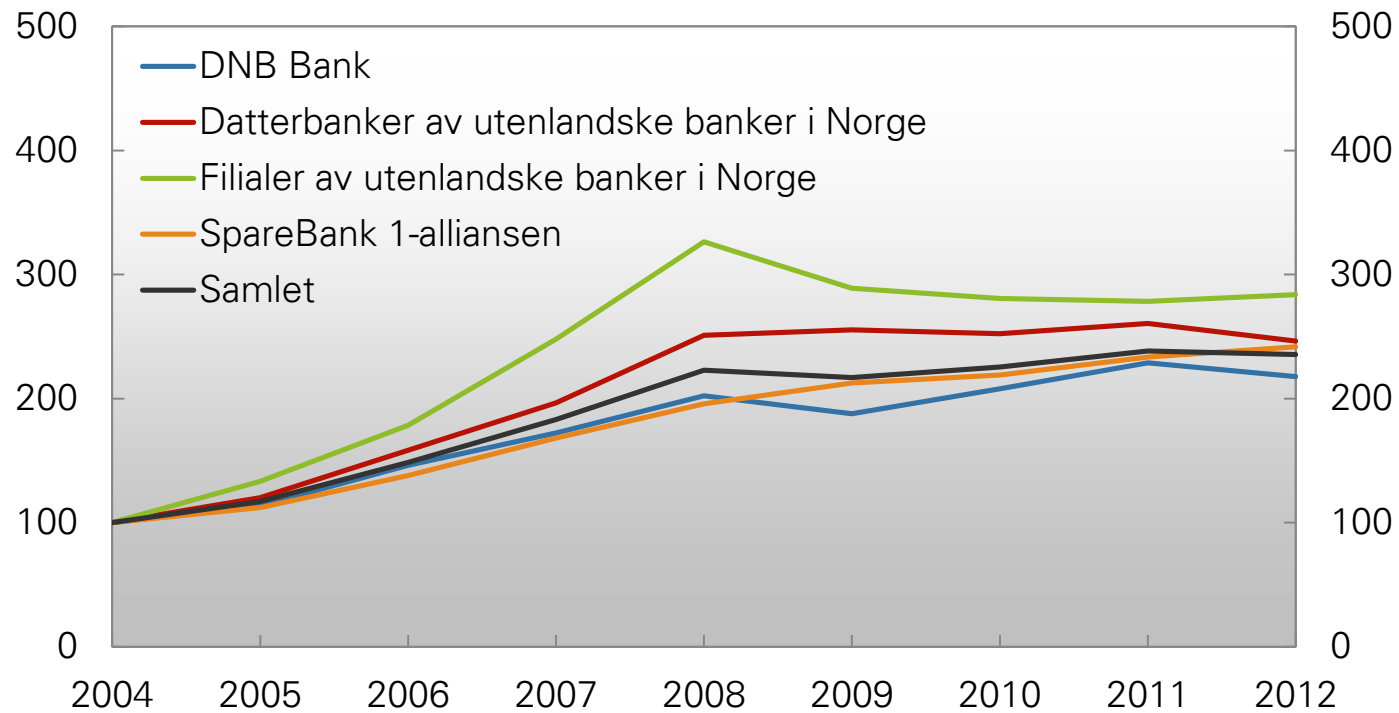


1) Utlån fra alle banker og OMF-kredittforetak i Norge.

2) Statisk utvalg basert på dagens bankstruktur.

Kilde: Norges Bank

Figur 2.18 Utlånsvolum til næringsmarkedet samlet<sup>1)</sup> og for utvalgte bankgrupperinger.<sup>2)</sup> Indeksert, 2004 = 100. 2004–2012

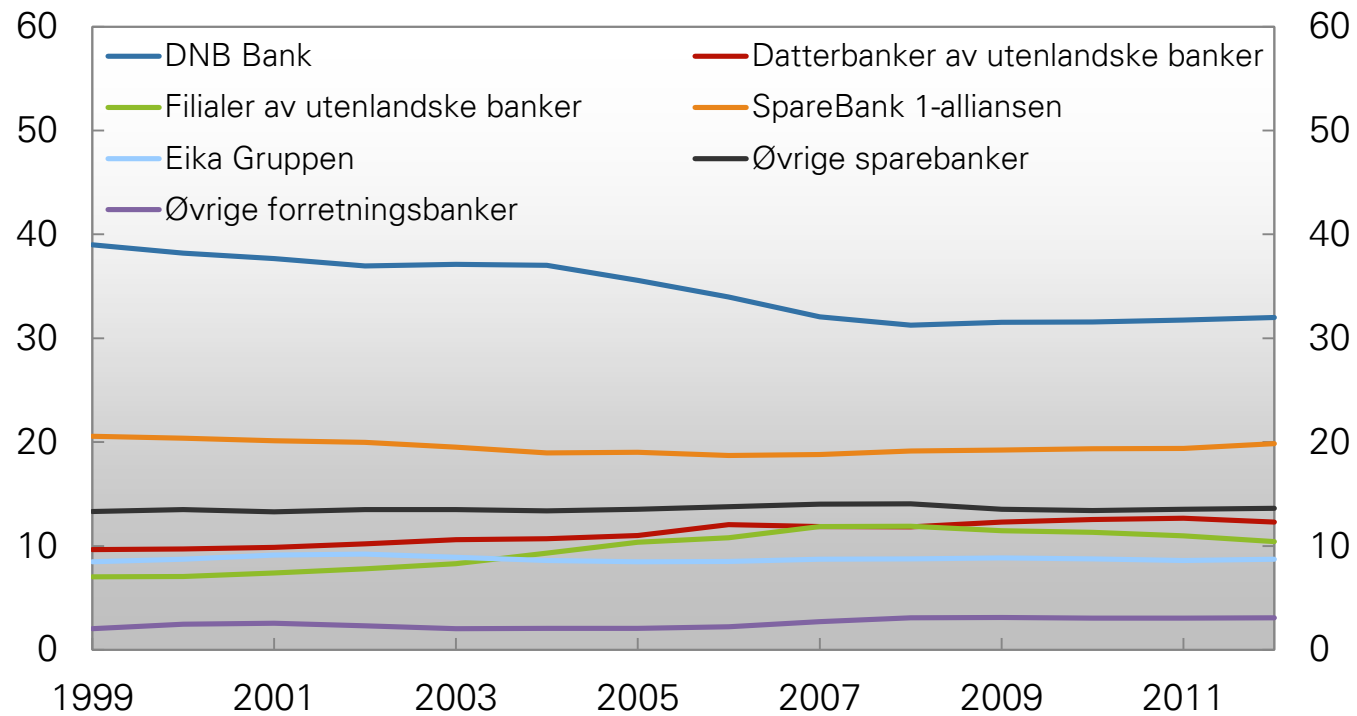


1) Utlån fra alle banker og OMF-kredittforetak i Norge.

2) Statisk utvalg basert på dagens bankstruktur.

Kilde: Norges Bank

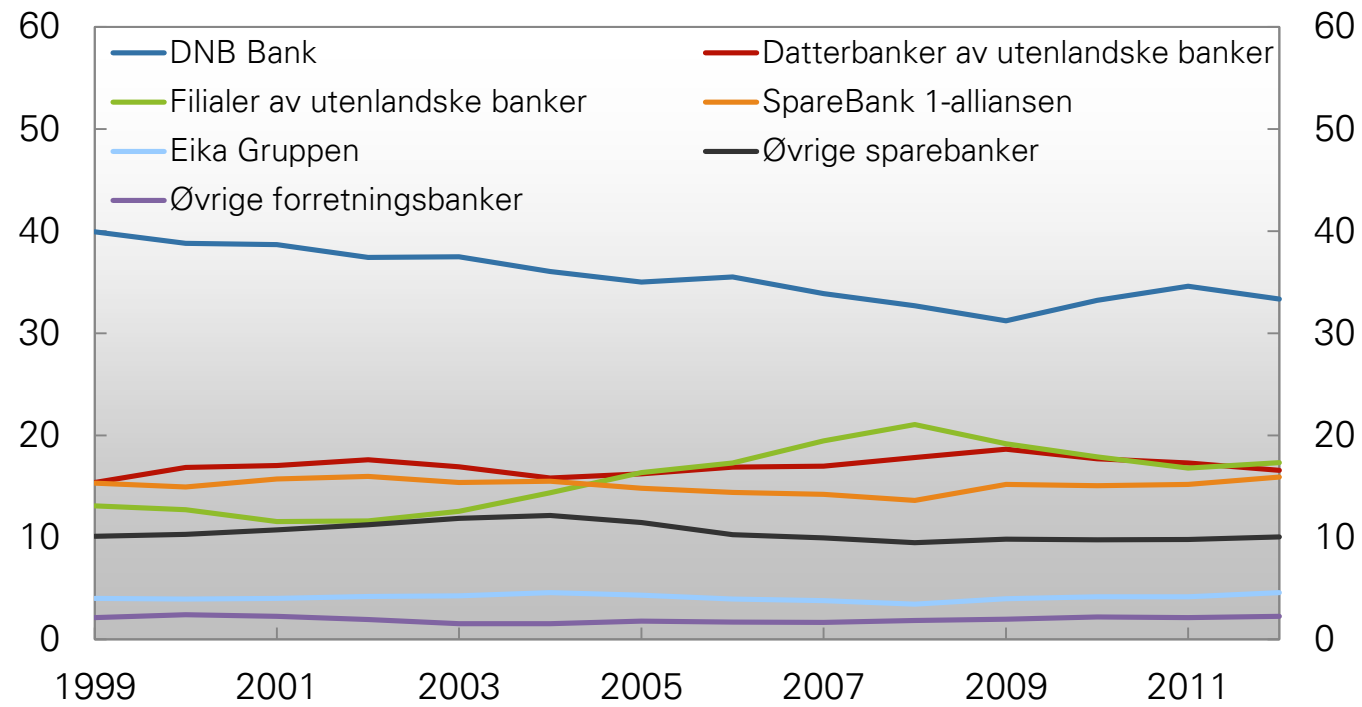
Figur 2.19 Markedsandeler på utlån til personmarkedet for ulike bankgrupperinger.<sup>1)</sup> Prosent. 1999–2012



1) Statisk utvalg basert på dagens bankstruktur. Omfatter utlån fra alle banker og OMF-kredittforetak i Norge.

Kilde: Norges Bank

Figur 2.20 Markedsandeler på utlån til næringsmarkedet for ulike bankgrupperinger.<sup>1)</sup> Prosent. 1999–2012

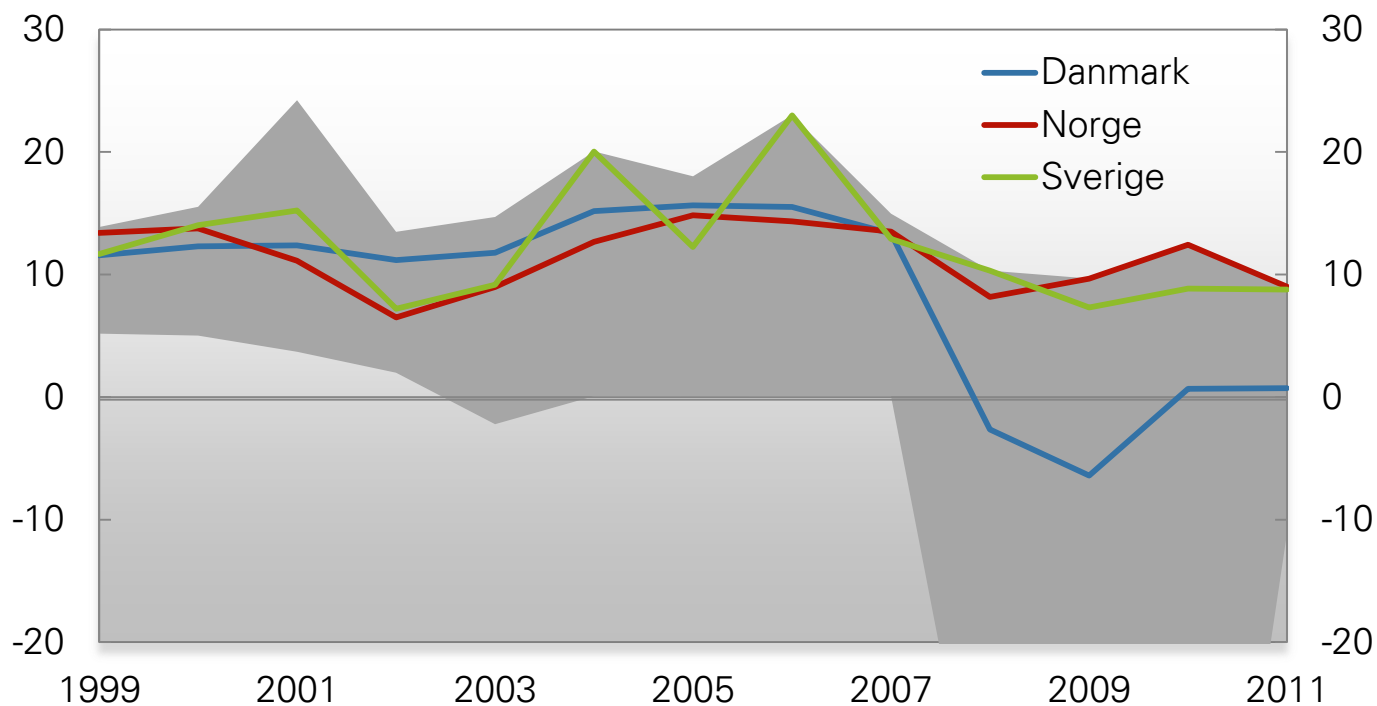


1) Statisk utvalg basert på dagens bankstruktur. Omfatter utlån fra alle banker og OMF-kredittforetak i Norge.

Kilde: Norges Bank

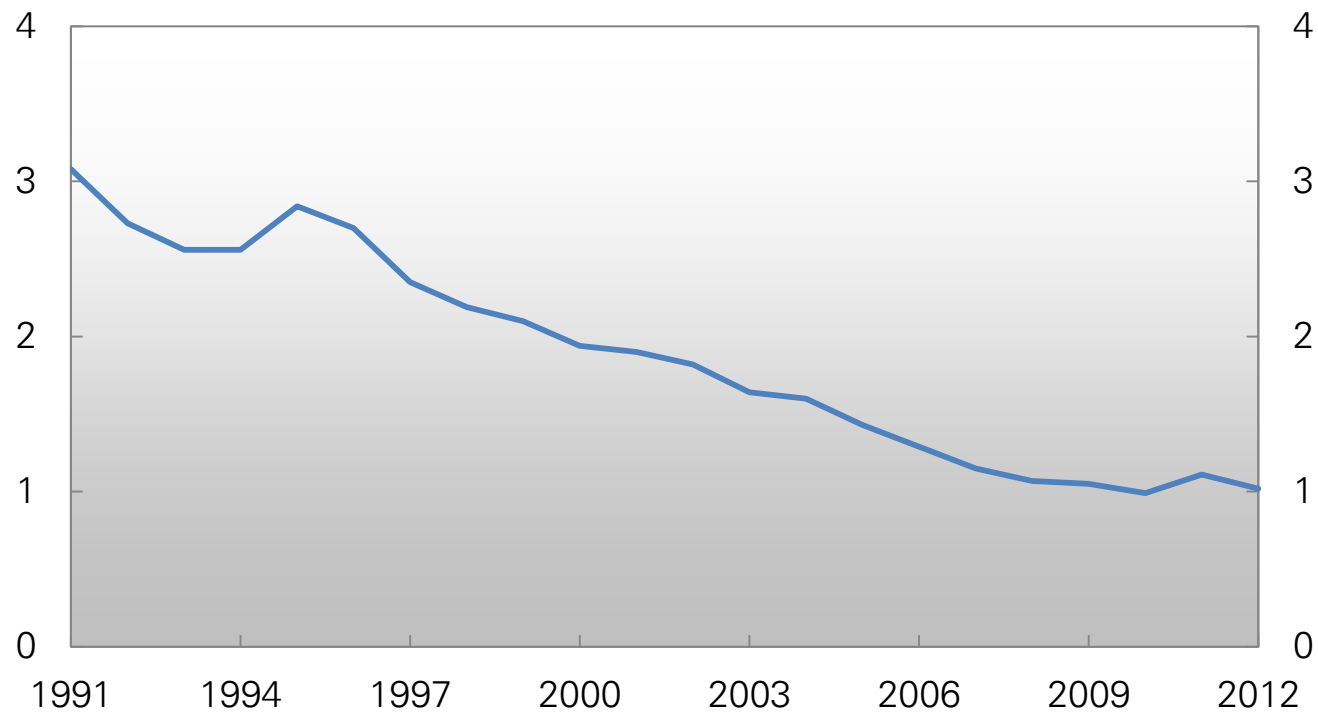
Figur 2.21 Egenkapitalavkastning i banker.<sup>1)</sup>

Netto resultat etter selskapsskatt i prosent av bokført egenkapital. 1999–2011



1) Skravert felt er forskjellen mellom den maksimale og minimale egenkapitalavkastningen for banker i Belgia, Danmark, Finland, Irland, Nederland, Norge, Sverige, Tyskland, Storbritannia og USA. I hovedsak er filialer av utenlandske banker ikke regnet med. Utenlandske filialer av hjemlige banker er medregnet. For nærmere detaljer se figur 2.9 i *Staff Memo 18/2013*.  
Kilder: OECD og nasjonale kilder

Figur 2.22 Bankenes<sup>1)</sup> driftskostnader som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Prosent. 1991–2012

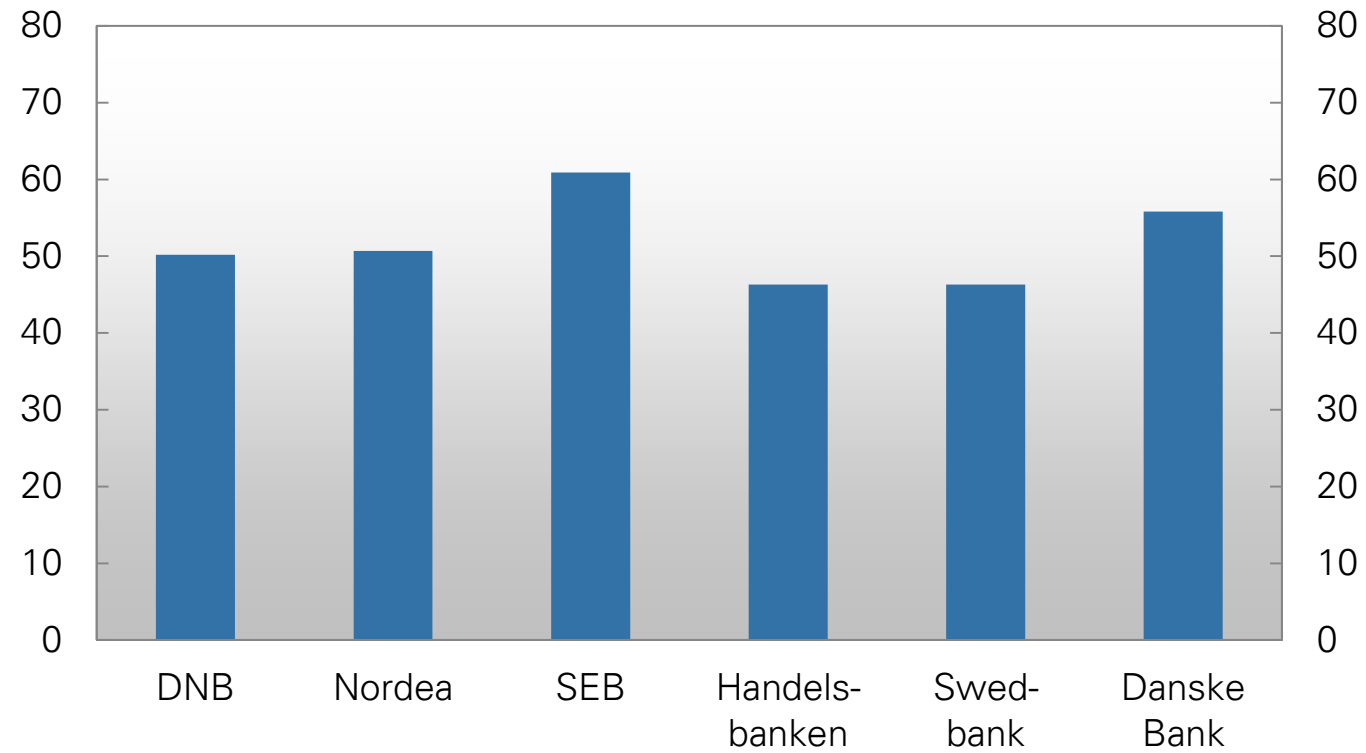


1) Alle banker med unntak av filialer av utenlandske banker i Norge.

Kilde: Norges Bank

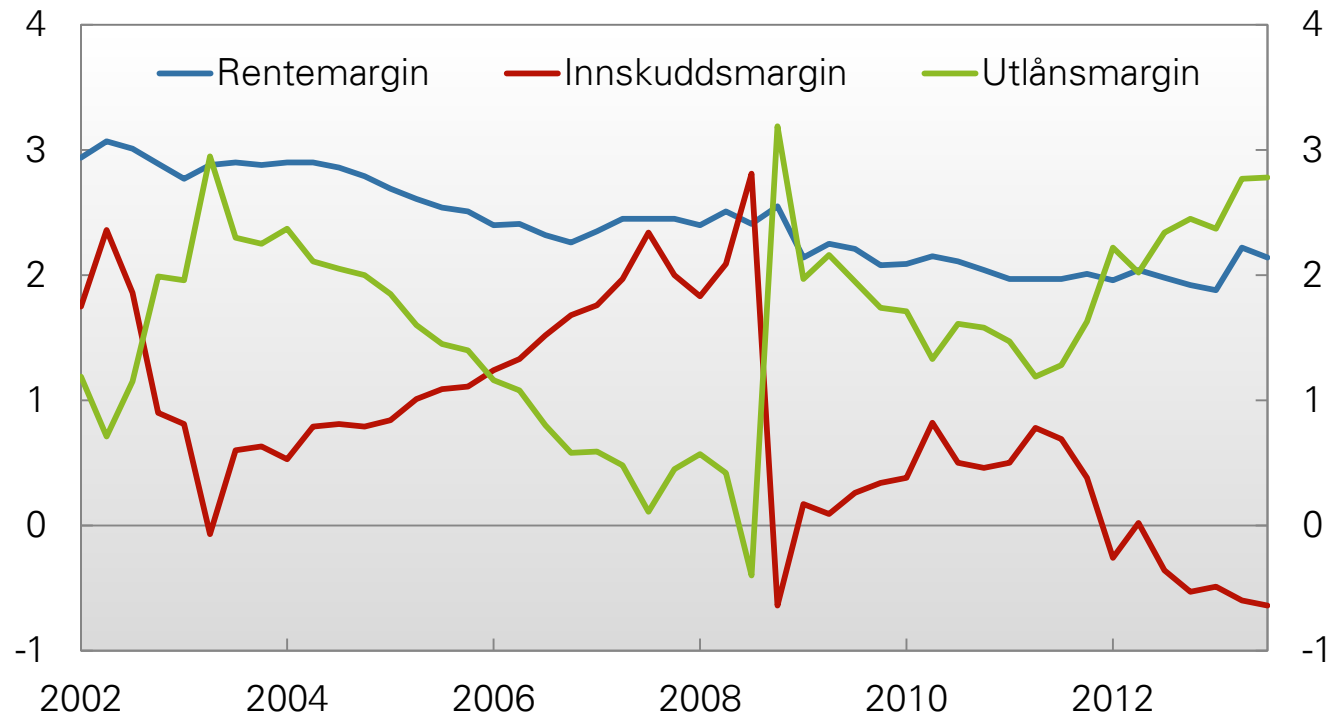


Figur 2.23 Driftskostnader som andel av netto inntekter. Prosent. 2012



Kilde: Bankenes årsrapporter

Figur 2.24 Banker og kredittforetaks rentemarginer<sup>1)</sup> overfor husholdningene.  
Prosent. 1. kv. 2002 – 3. kv. 2013

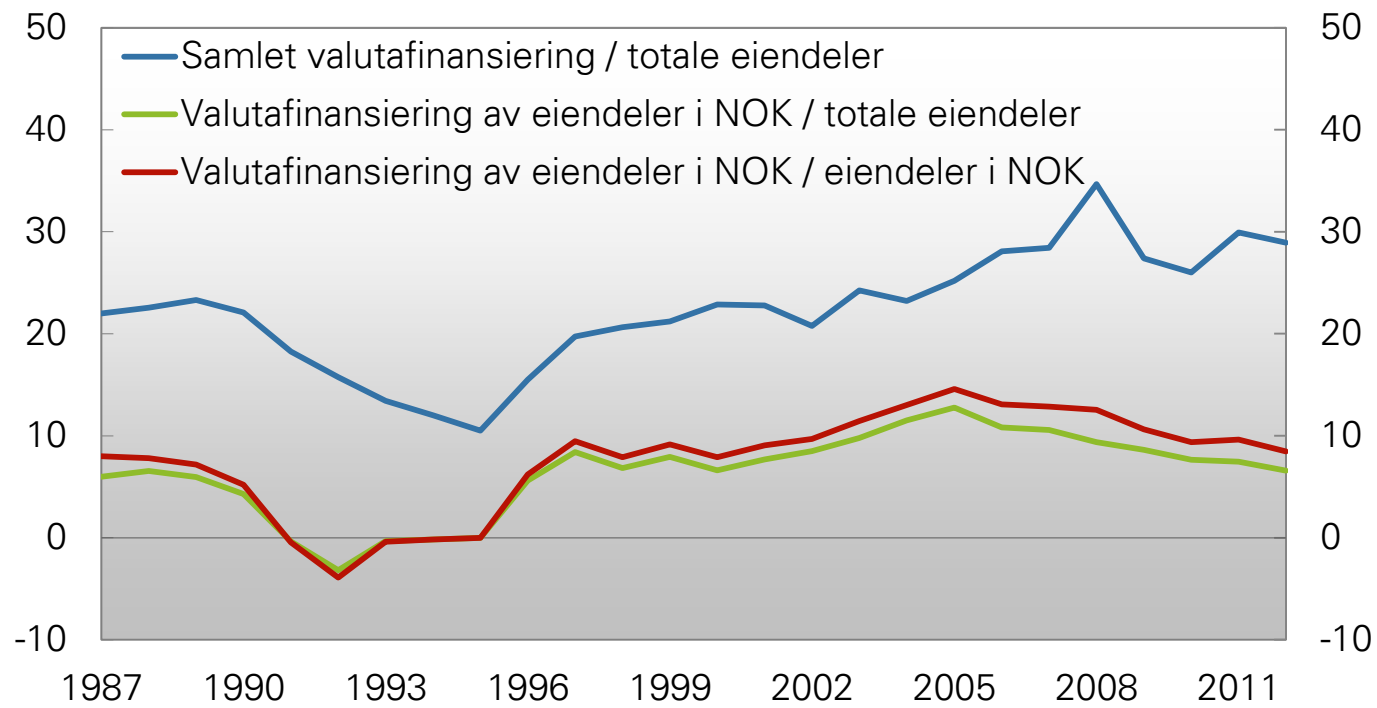


1) Rentemargin = utlånsrente - innskuddsrente. Utlånsmargin = utlånsrente - NIBOR 3 mnd. effektiv rente. Innskuddsmargin = NIBOR 3 mnd. effektiv rente - innskuddsrente.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

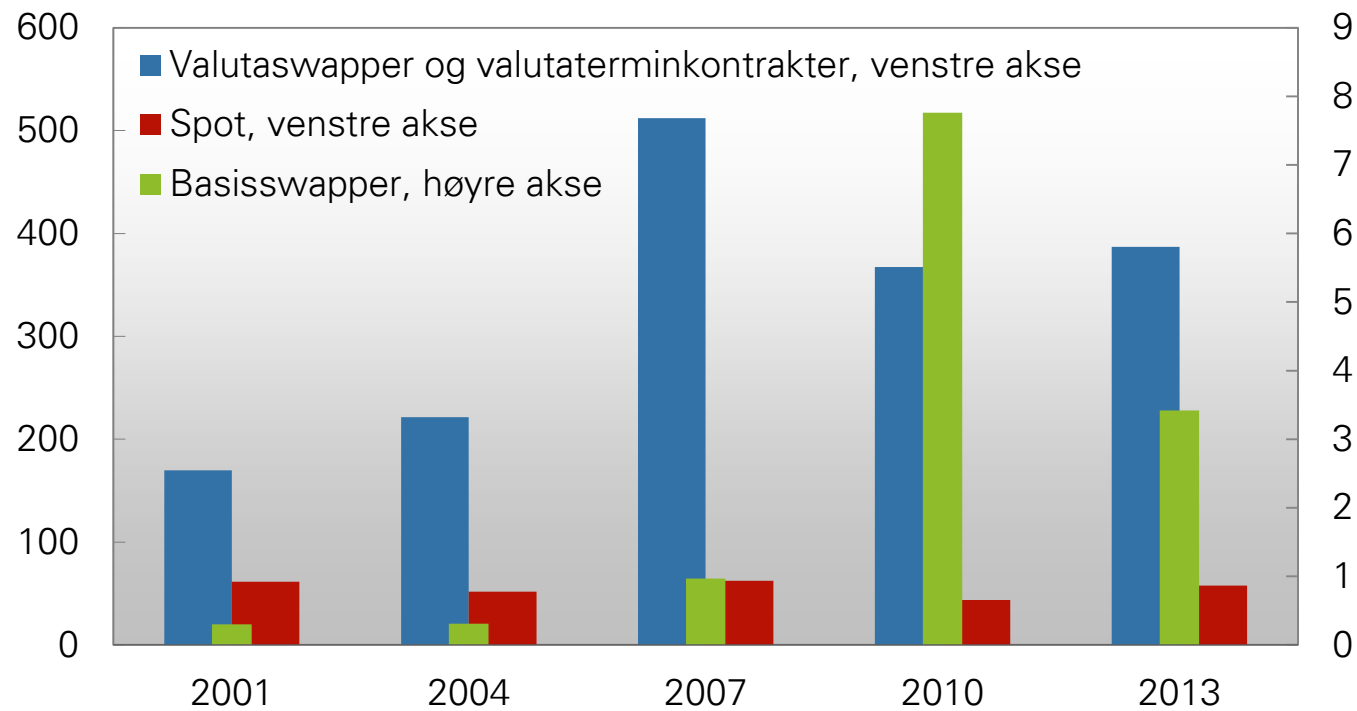
Ramme 1

Figur 1 Valutafinansiering som andel av eiendeler, i norske banker og OMF-kredittforetak. Prosent. 1987–2012



Kilde: Norges Bank

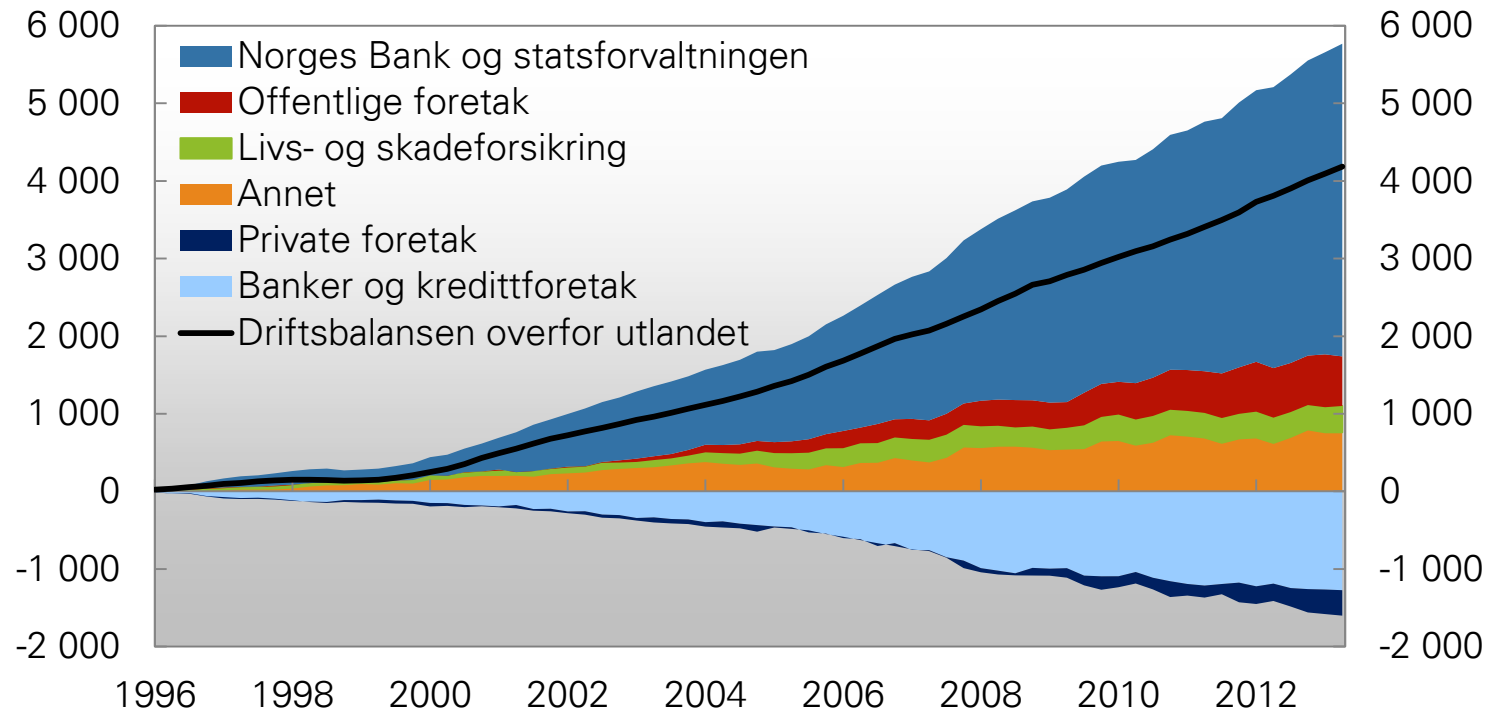
Figur 2 Omsetningstall for utvalgte instrument i det norske valutamarkedet i april fordelt på transaksjonstype. Milliarder amerikanske dollar. 2001–2013



Kilde: Norges Bank

Ramme 2

Figur 1 Netto kapitalutgang fra sektorer i Norge.  
Akkumulert. Milliarder kroner. 1. kv. 1996 – 2. kv. 2013

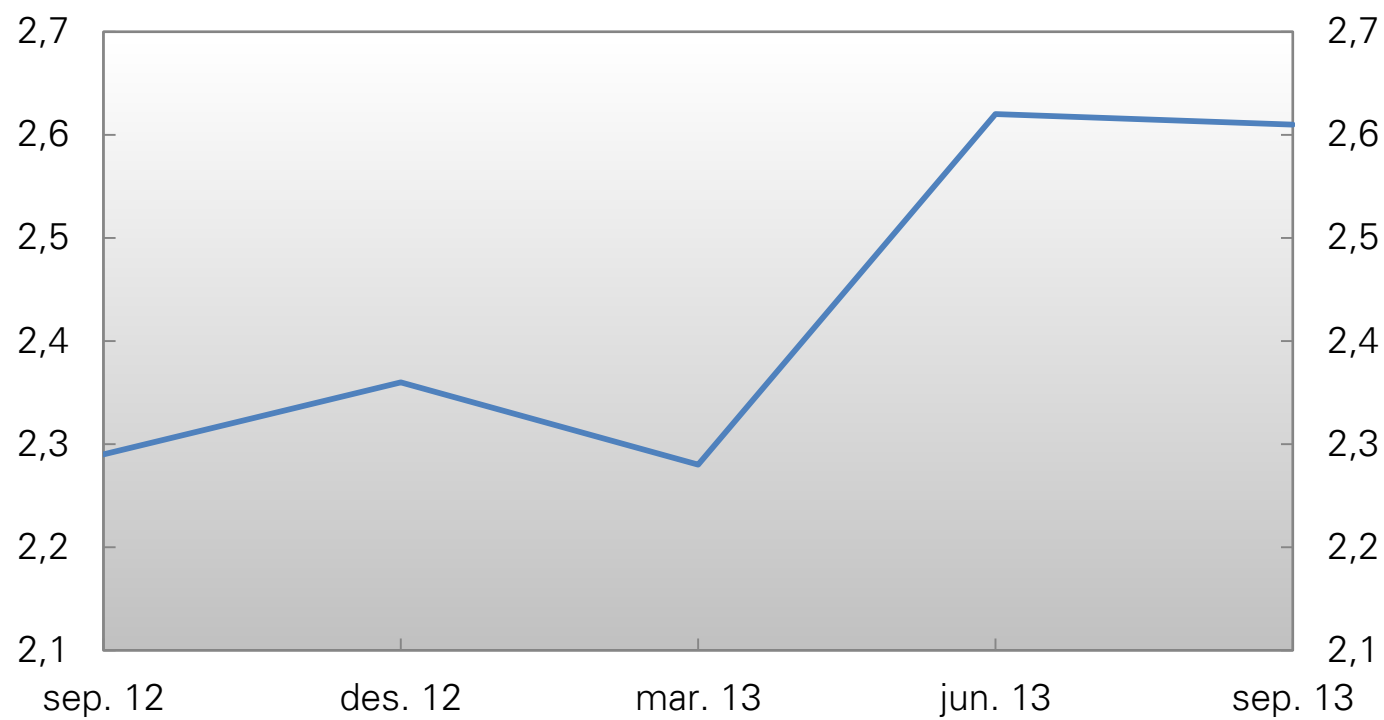


Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ramme 3

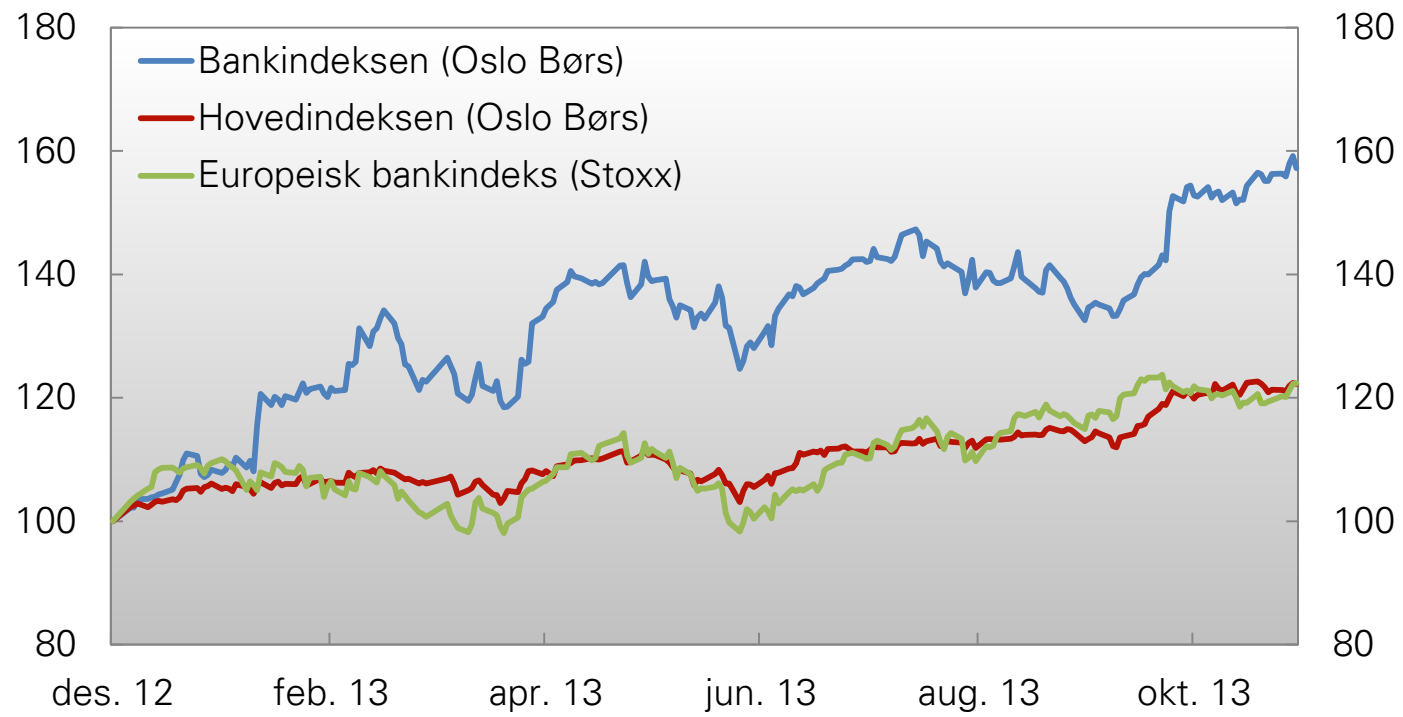


Figur 1 Utlånsmargin for banker og kredittforetak.  
Prosent. 3. kv. 2012 – 3. kv. 2013



Kilde: Statistisk sentralbyrå

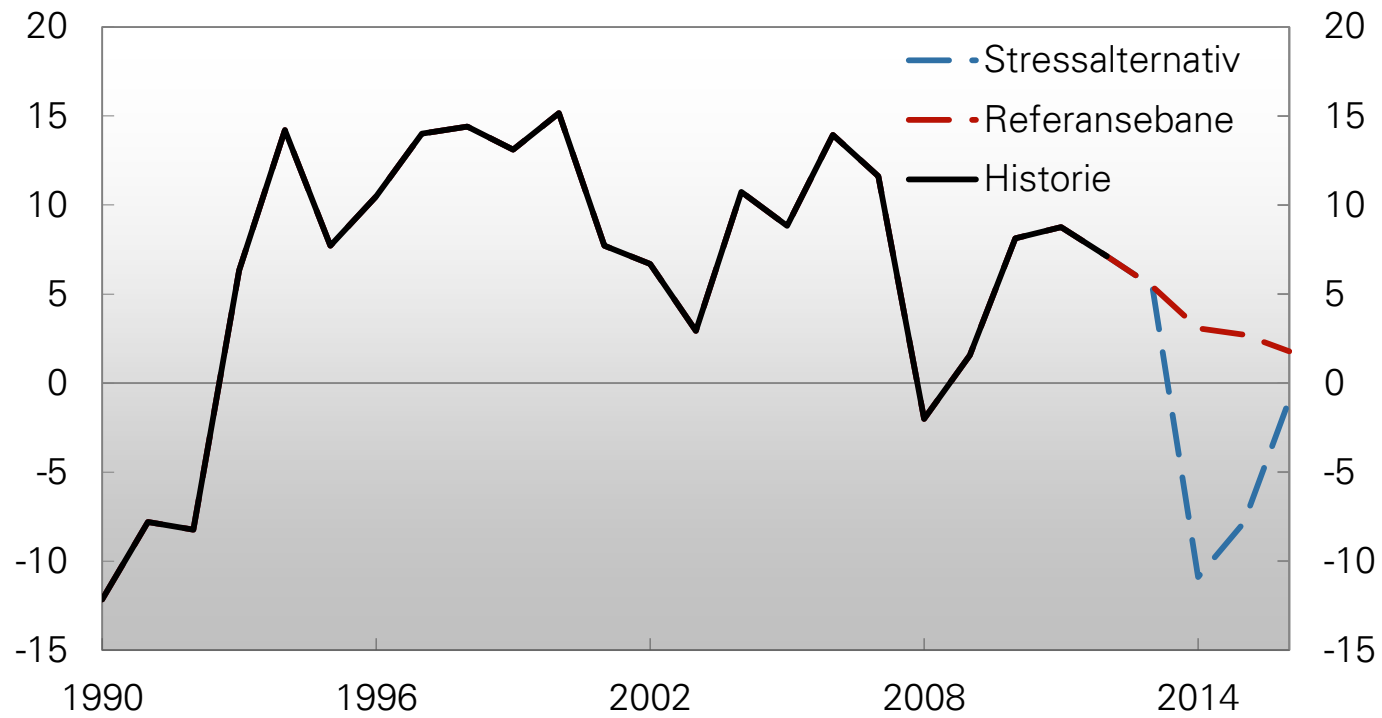
Figur 2 Totalavkastning for hovedindeksen og bankindekser.  
Indeksert, 28. desember 2012 = 100. 28. desember 2012 – 29. november 2013



Kilde: Thomson Reuters

# Kapittel 3

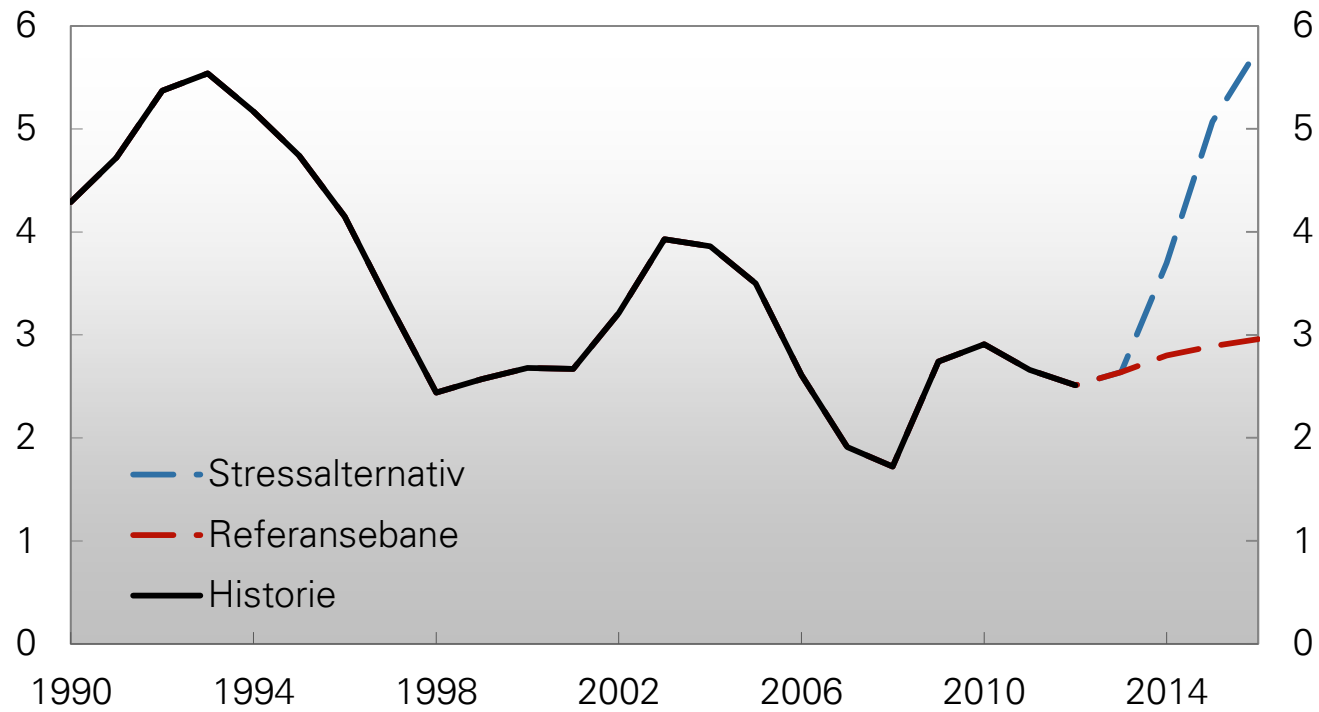
Figur 3.1a Boligpriser i referansebanen og stressalternativet.  
Årlig vekst. Prosent. 1990–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.

Kilder: Eiendomsmeglerbransjen (NEF, EEF, FINN.no og Eiendomsverdi) og Norges Bank

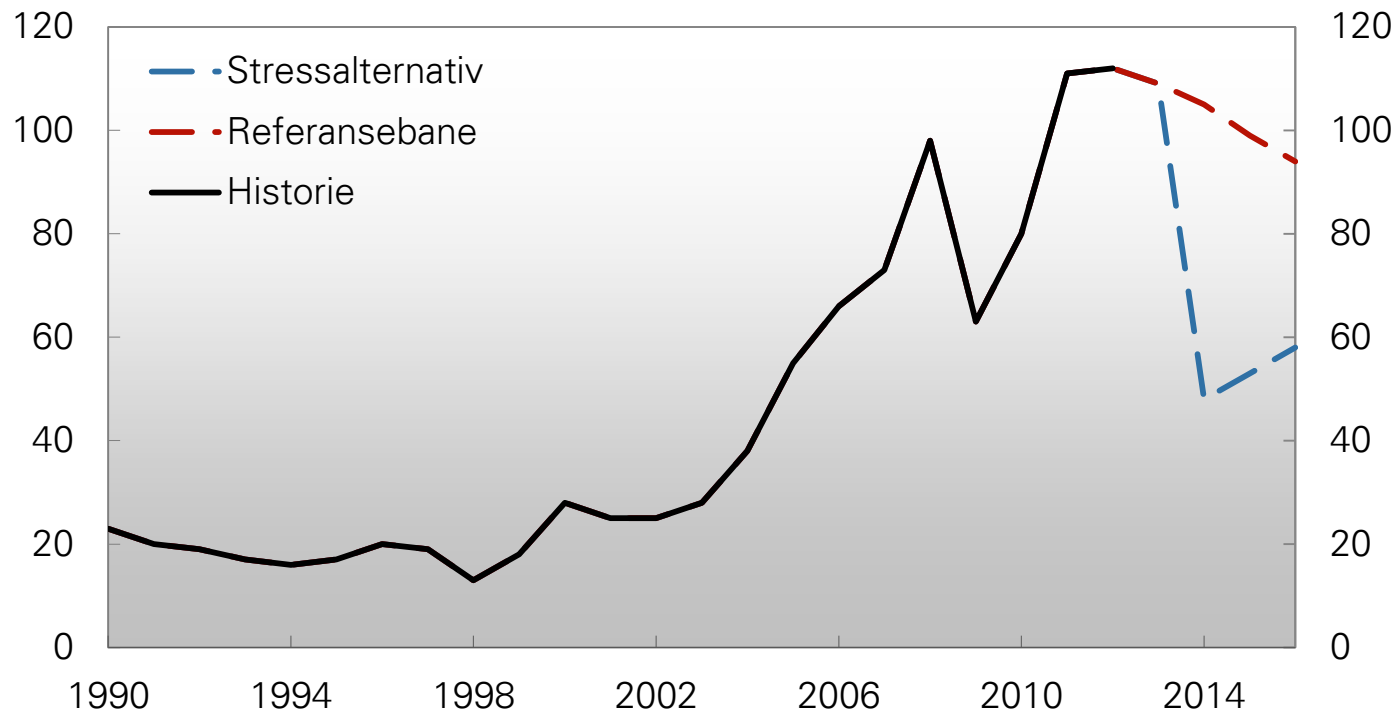
Figur 3.1b Registrert ledighet i referansebanen og stressalternativet.  
Prosent av arbeidsstyrken. 1990–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

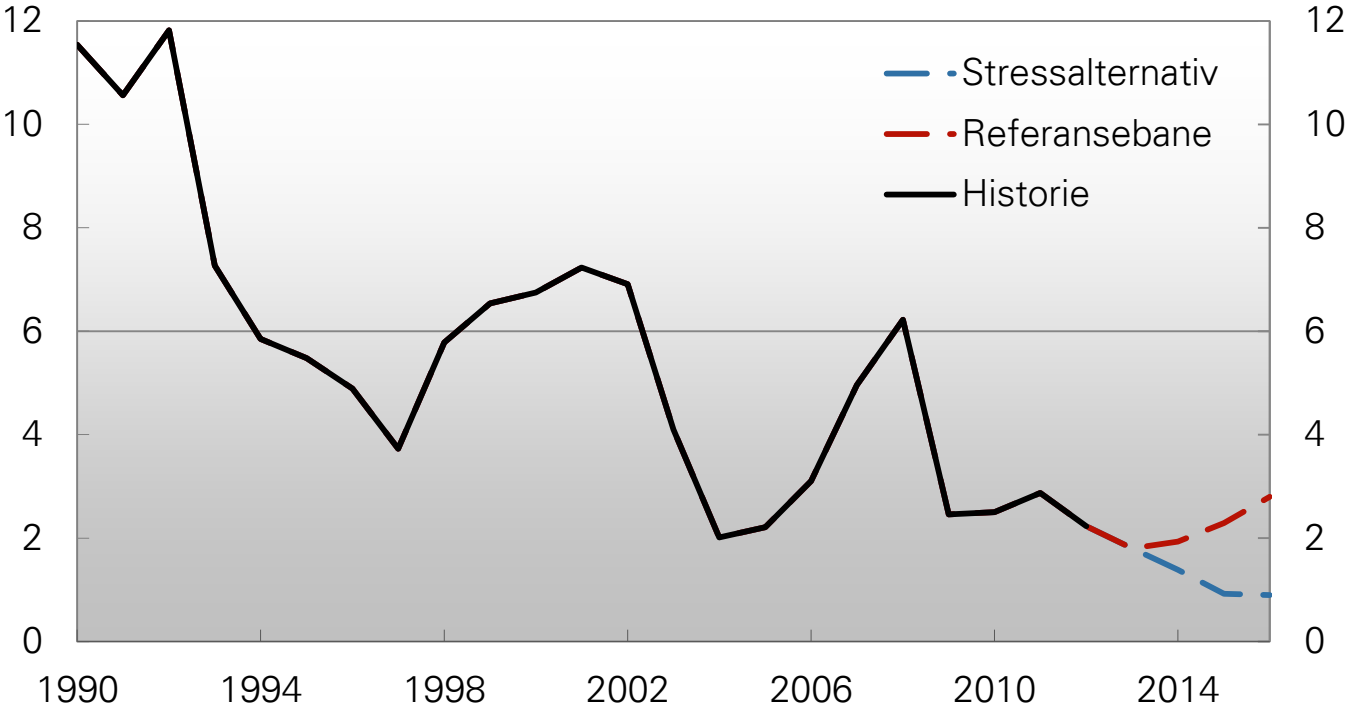
Figur 3.1c Oljepris Brent Blend i referansebanen og stressalternativet.  
USD per fat. 1990–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.

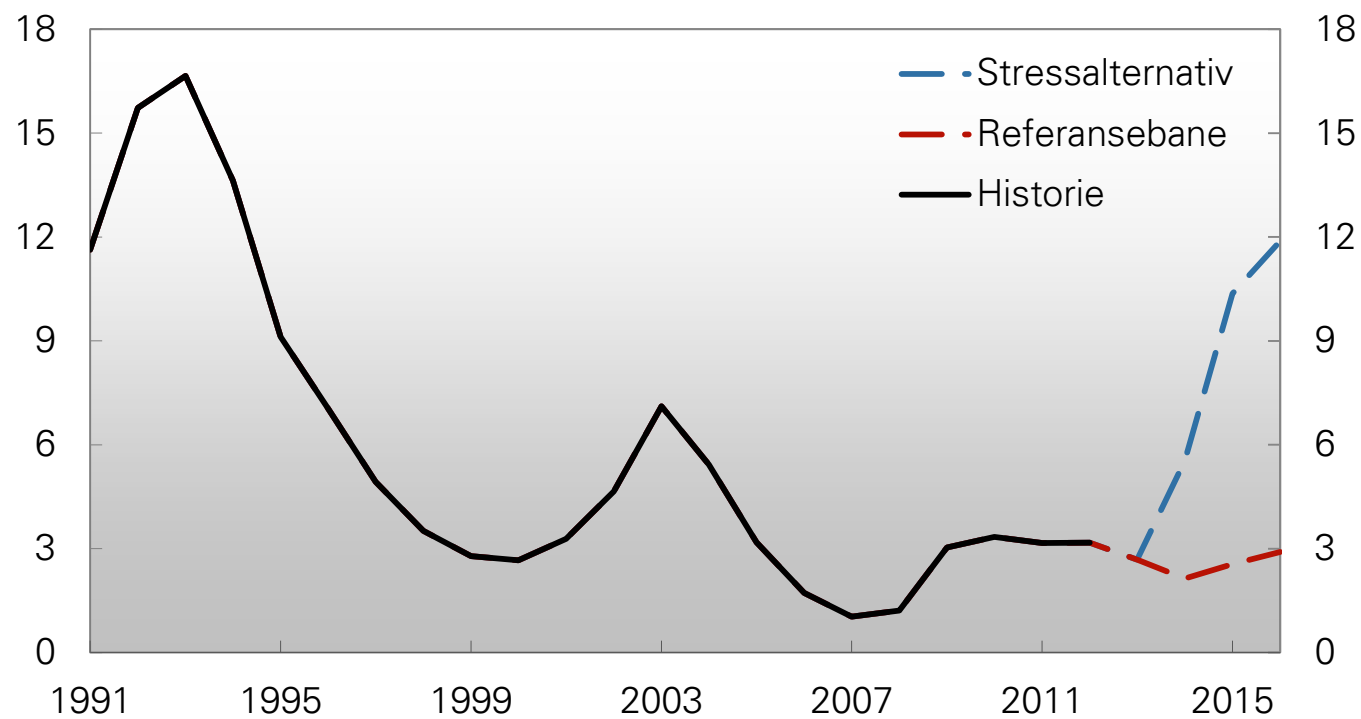
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.1d Pengemarkedsrenten i referansebanen og stressalternativet.  
Prosent. 1990–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.  
Kilde: Norges Bank

Figur 3.2 Bankenes<sup>1)</sup> problemlån til ikke-finansielle foretak i referansebanen og stressalternativet. Prosent av utlån til sektoren. 1991–2016<sup>2)</sup>



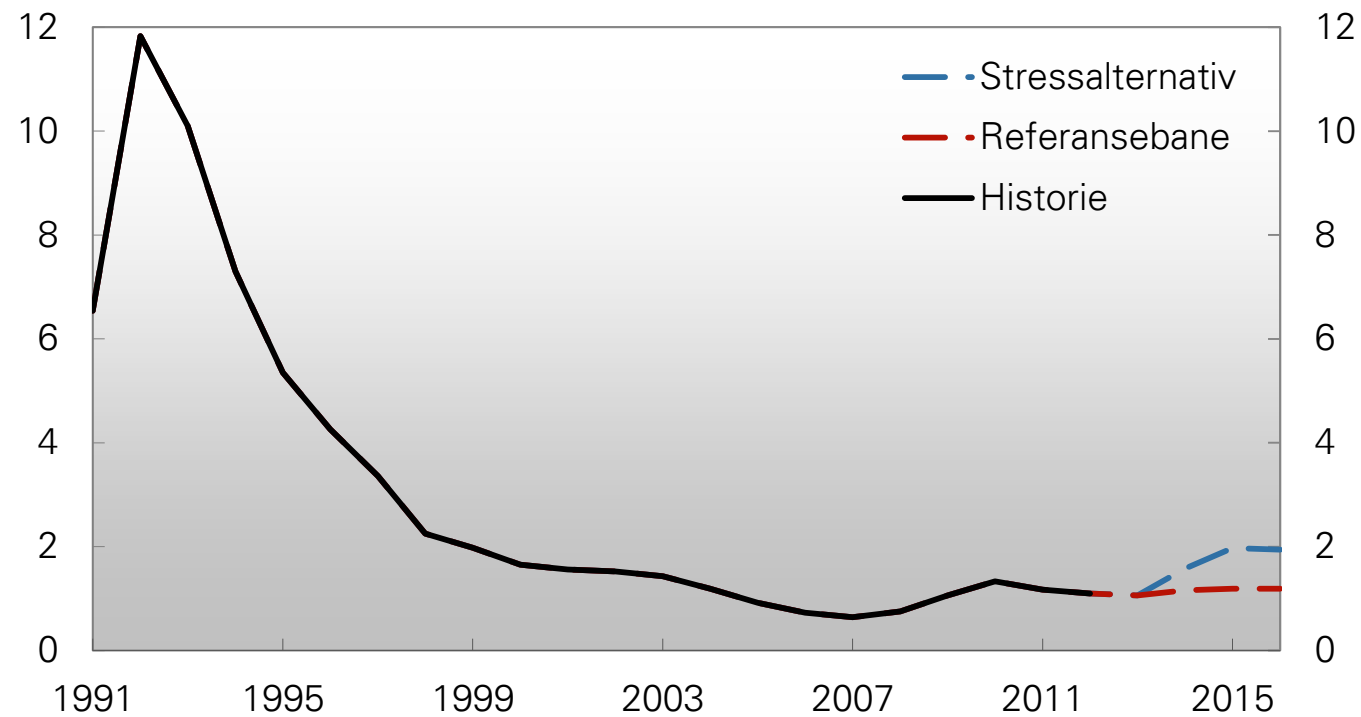
1) Alle banker i Norge.

2) Anslag for 2013–2016.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank



Figur 3.3 Bankenes<sup>1)</sup> problemlån til husholdninger i referansebanen og stressalternativet. Prosent av utlån til sektoren. 1991–2016<sup>2)</sup>

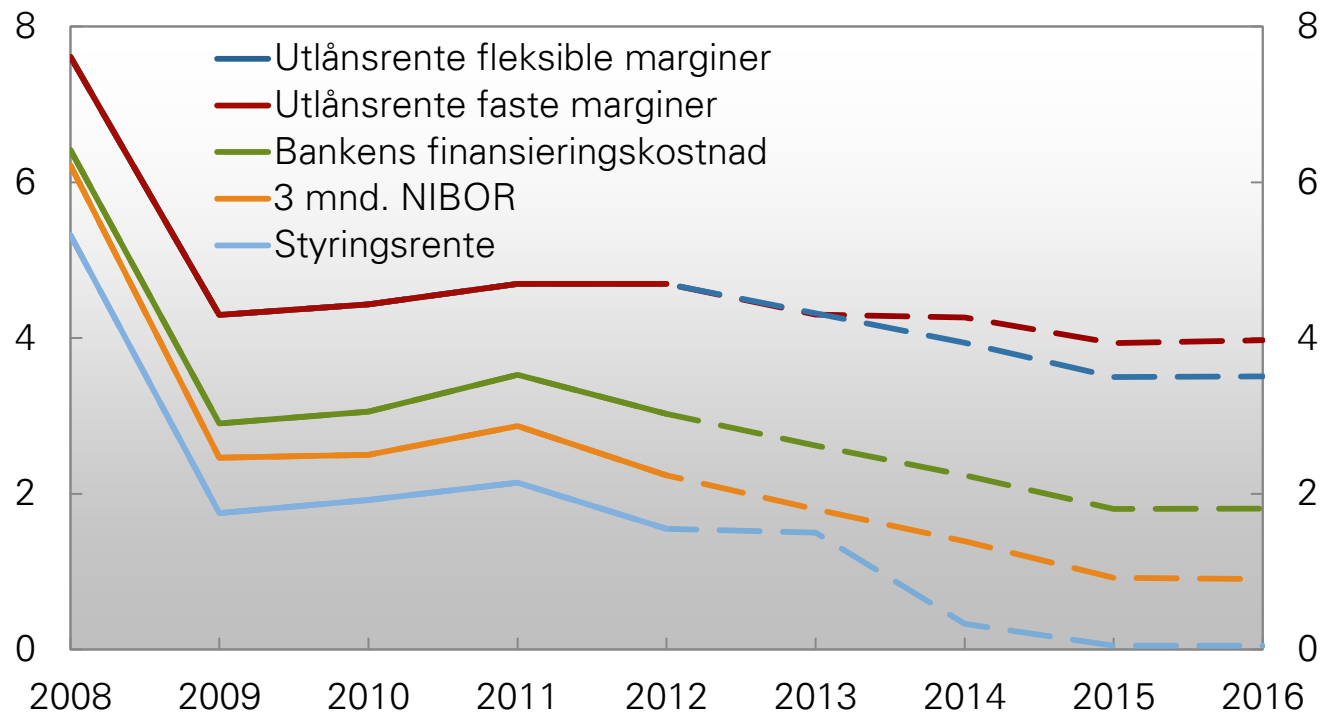


1) Alle banker og kredittforetak i Norge.

2) Anslag for 2013–2016.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.4 Bankenes<sup>1)</sup> utlånsrente og finansieringskostnad samt 3 mnd. NIBOR og styringsrenten i stressalternativet. Prosent. 2008–2016<sup>2)</sup>

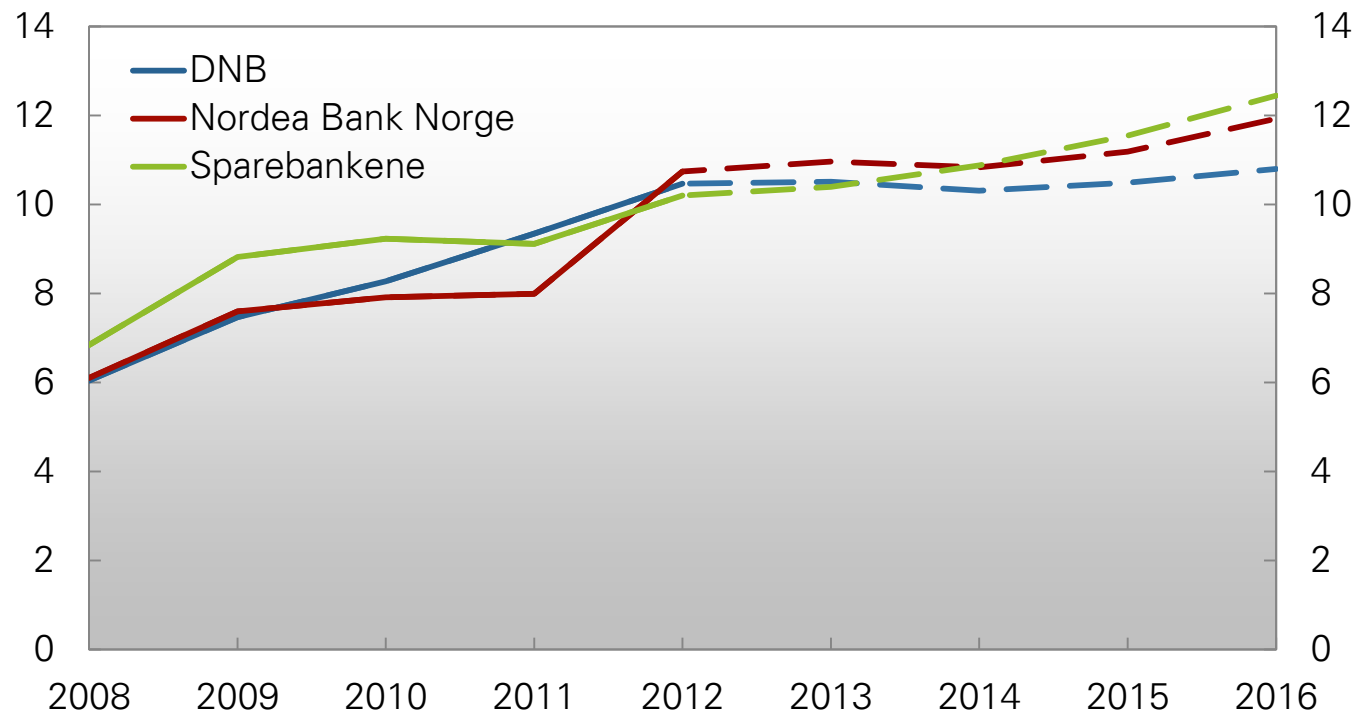


1) Vektet snitt for utvalget av stresstestede banker.

2) Anslag for 2013–2016.

Kilder: SNL Financial og Norges Bank

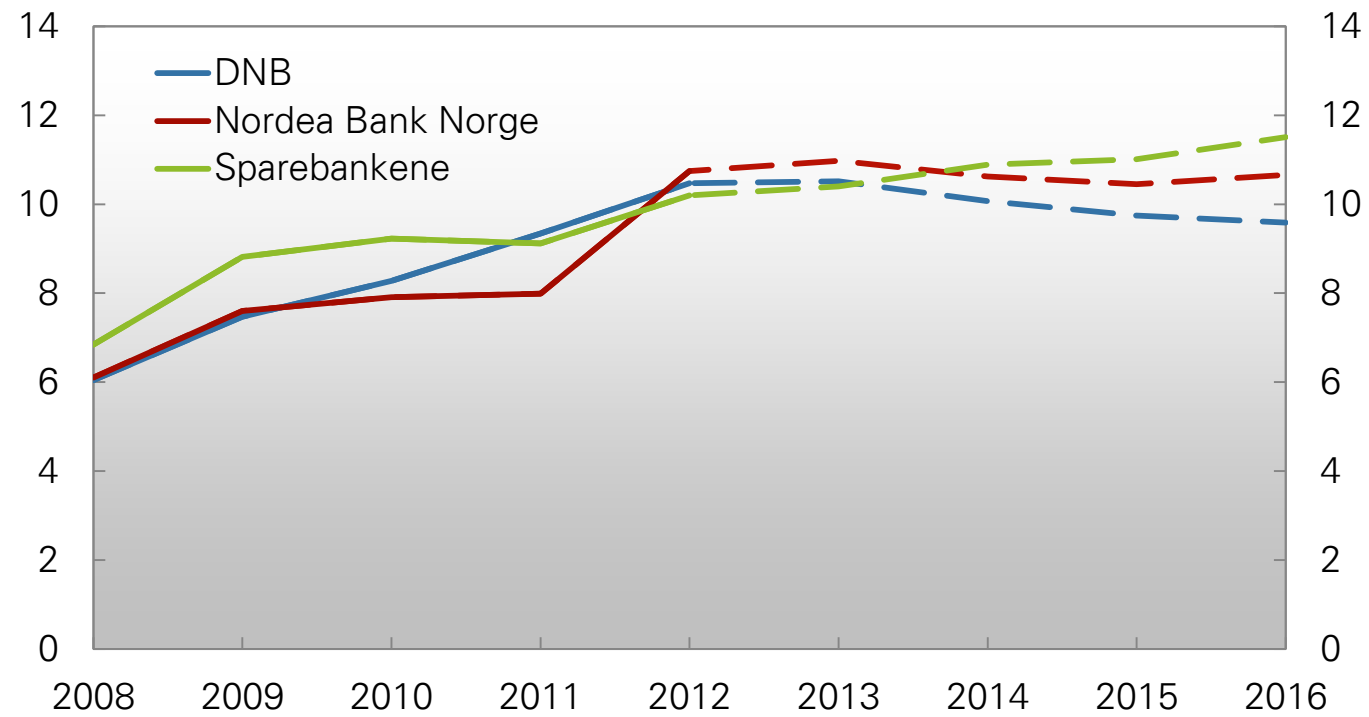
Figur 3.5 Ren kjernekapitaldekning ved fleksible rentemarginer i stressalternativet. Prosent. 2008–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.

Kilder: SNL Financial og Norges Bank

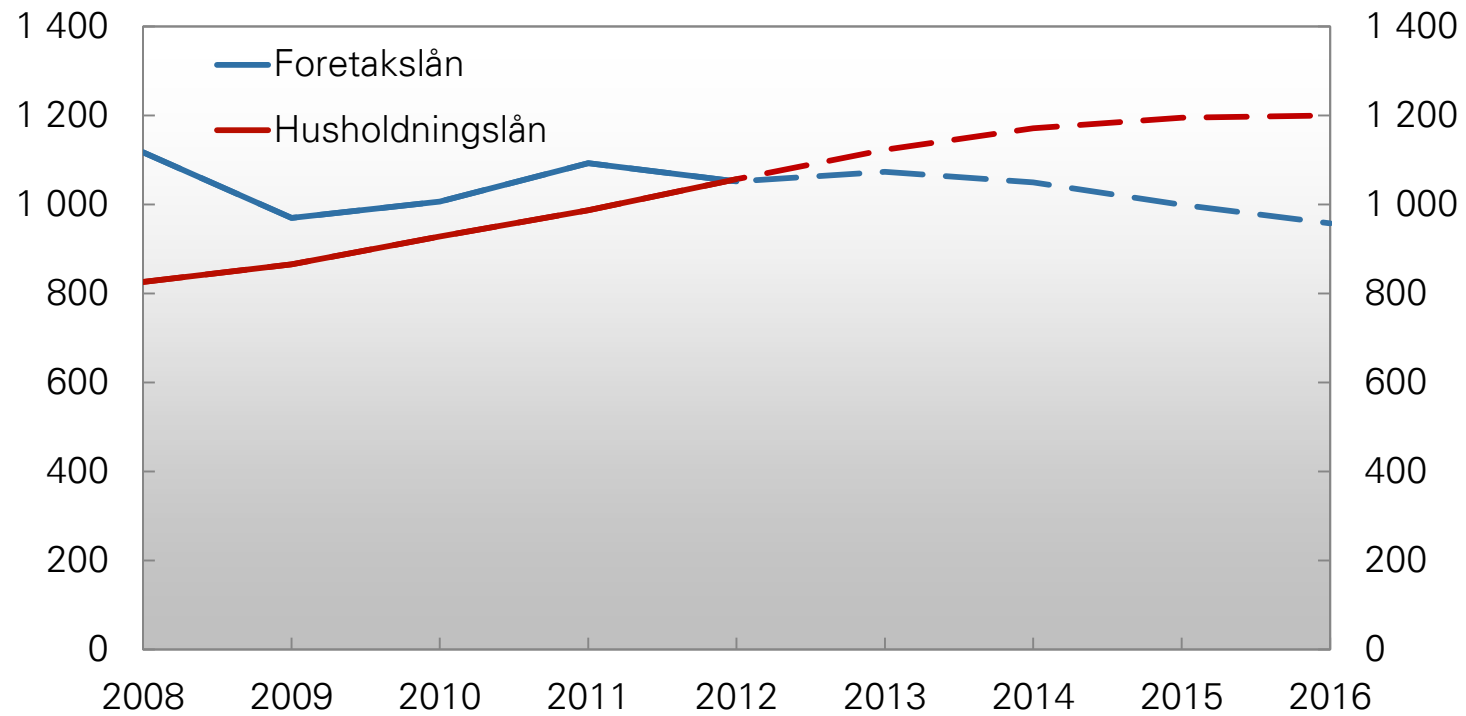
Figur 3.6 Ren kjernekapitaldekning ved faste rentemarginer i stressalternativet.  
Prosent. 2008–2016<sup>1)</sup>



1) Anslag for 2013–2016.

Kilder: SNL Financial og Norges Bank

Figur 3.7 Bankers<sup>1)</sup> utlån til foretak og husholdninger.  
Milliarder kroner. 2008–2016<sup>2)</sup>

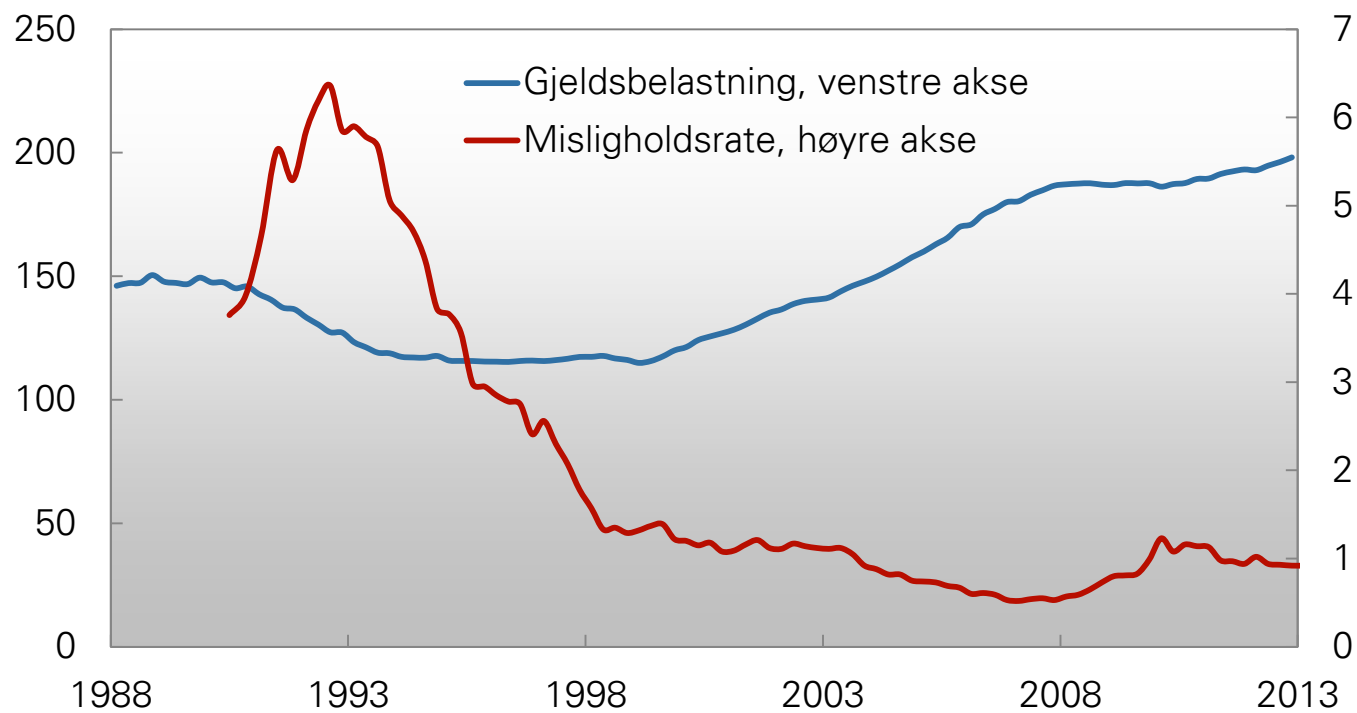


1) Vektet snitt for utvalget av stresstestede banker.

2) Anslag for 2013–2016.

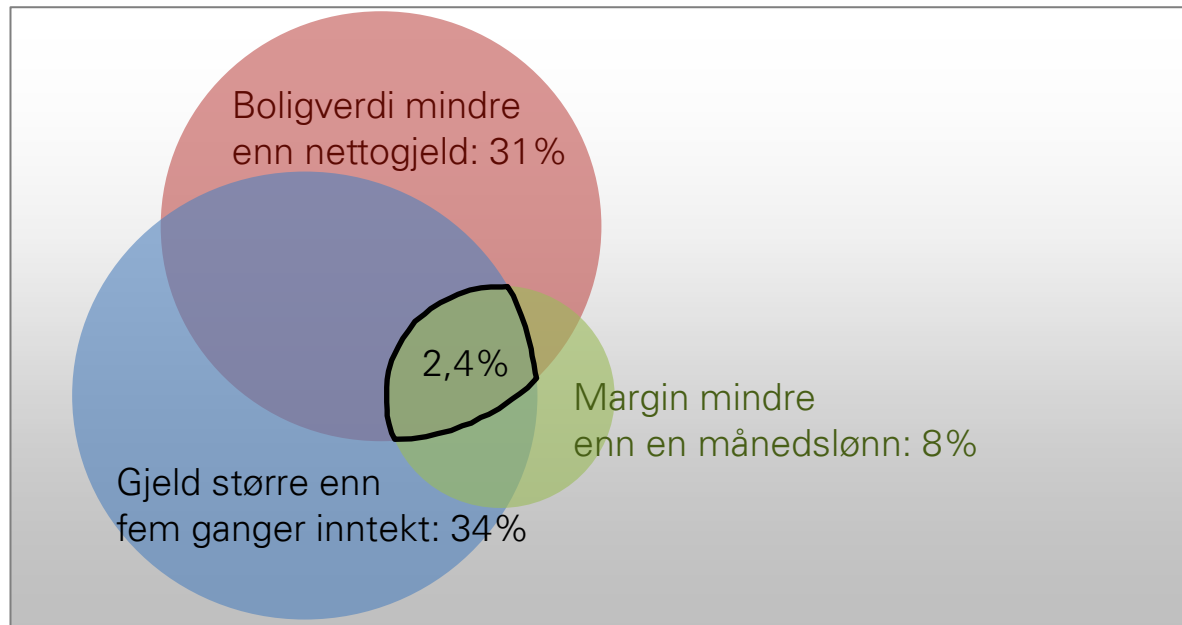
Kilder: SNL Financial og Norges Bank

Figur 1 Mislighold i prosent av samlede utlån til personmarkedet fra banker og kredittforetak. Gjeld som andel av disponibel inntekt. Prosent. 1988–2013



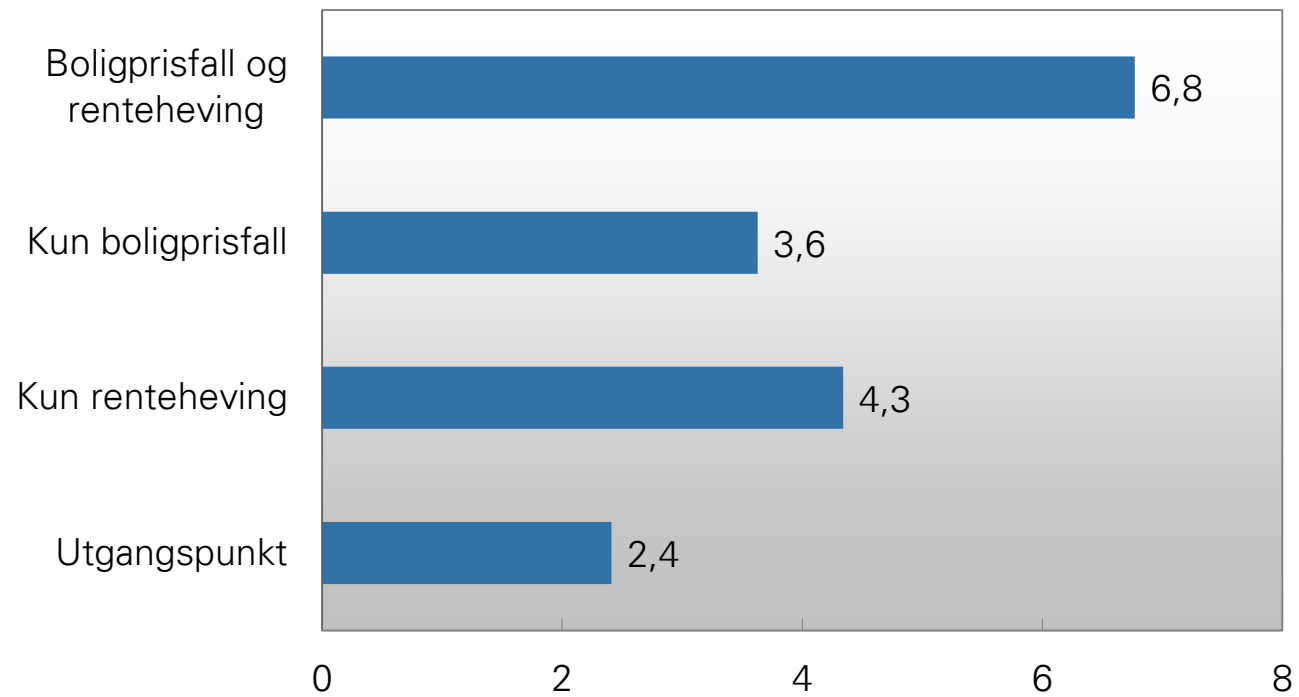
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2 Gjeld i utsatte husholdninger etter tre kriterier.  
Prosent av samlet gjeld. 2011



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3 Gjeld i husholdninger som bryter gjeldsbelastning, margin og pante-sikkerhetskriteriet (se figur 2). Sensitivitetsanalyse. Prosent av samlet gjeld. 2011

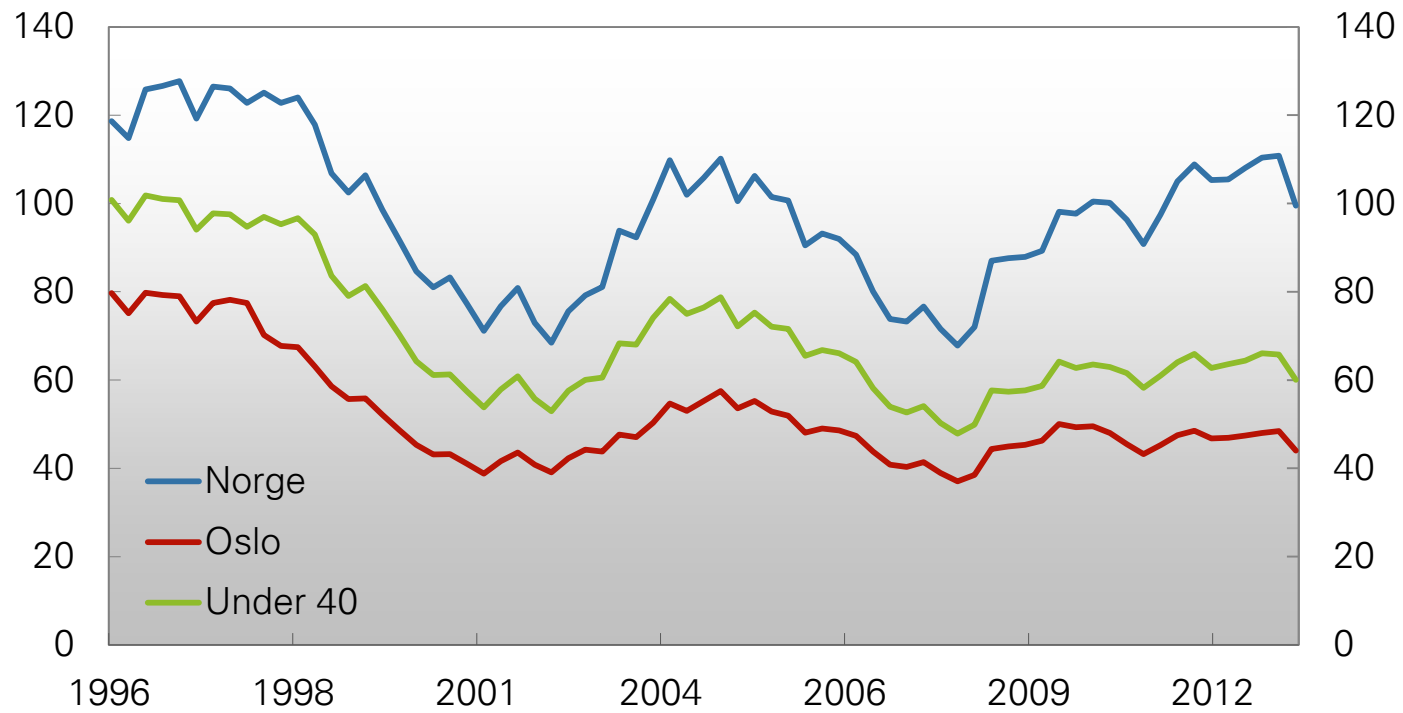


Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank



Ramme 4

Figur 1 Husholdningenes kjøpekraft i boligmarkedet.  
Indikator. 4. kv. 1995 – 2. kv. 2013



Kilder: Statistisk sentralbyrå, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF),  
Eiendomsmeglerforetakenes forening (Eff), Finn.no, Eiendomsverdi og Norges Bank

# Kapittel 4

Figur 1 Bankens balanse ved bruk av bail-in

### A. Før tap

Lån	100	93	Gjeld
		2	Ansvarlige lån
		5	Egenkapital
SUM	100	100	

### B. Etter tap

Lån	100	91	Gjeld <sup>1)</sup>
Tap	-9		
		0	Ansvarlige lån
		0	Egenkapital
SUM	91	91	

### C. Etter krisehåndtering

Lån	91	84	Gjeld <sup>2)</sup>
		0	Ansvarlige lån
		7	Egenkapital
SUM	91	91	

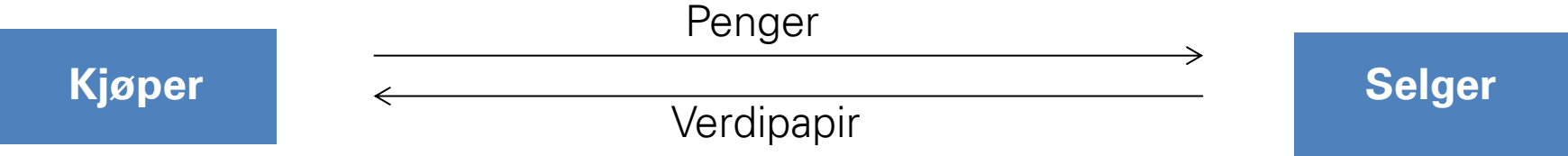
1) Nedskrevet med 2 for å dekke tap

2) 7 er konvertert til ny egenkapital

Ramme 5

Figur 1 Verdipapirhandel med sentral motpart

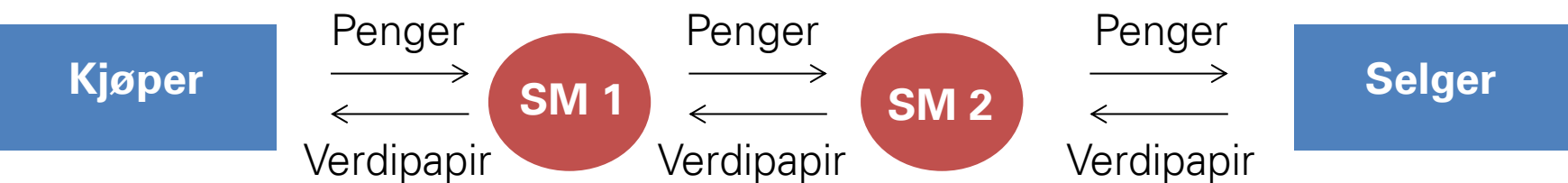
### Uten sentral motpart



### Med sentral motpart



### Med flere sentrale motparter



Kilde: Norges Bank